

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Центр післядипломної освіти, дистанційного та заочного навчання
Кафедра менеджменту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

**«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В
СУЧАСНИХ УМОВАХ»**

здобувача вищої освіти освітнього
ступеня «магістр»

2 курсу заочної форми навчання
спеціальності 073 «Менеджмент»

ЛІТВІН Катерина Андріївна

Науковий керівник

кандидат технічних наук, доцент

ЛЕСЬКІВ Галина Зіновіївна

Рецензент

доктор економічних наук, професор

ЛЕВКІВ Галина Ярославівна

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

„___” _____ 2023 р., протокол № _____

завідувач кафедри менеджменту

_____ Галина ЛЕСЬКІВ _____

(підпис)

(ПРИЗВИЩЕ та ініціали)

Львів
2023

АНОТАЦІЯ

Літвін К. Забезпечення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах. Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент», Львів, 2023.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У першому розділі роботи розкрито теоретико-методологічні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах.

У другому розділі роботи проаналізовано систему забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».

У третьому розділі визначено шляхи удосконалення системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».

Ключові слова: безпека, економічна безпека, підприємство, система

ANNOTATION

Litvin K. Ensuring the economic security of the enterprise in modern conditions. Manuscript.

Research for the educational degree "Master" in specialty 073 "Management", Lviv, 2023.

The work consists of an introduction, third chapters, a conclusion, a list of references and applications.

The first chapter of the work reveals the theoretical and methodological aspects of ensuring the economic security of an enterprise in modern conditions.

In the second section of the work, the system for ensuring economic security of Lviv Beer Company LLC is analyzed.

The third chapter defines ways to improve the economic security system of Lviv Beer Company LLC.

Keywords: security, economic security, enterprise, system

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	9
1.1. Зміст й роль економічної безпеки в діяльності підприємства	9
1.2. Сучасні форми та методи забезпечення економічної безпеки підприємства	13
1.3. Система забезпечення економічної безпеки підприємства	17
Висновки до розділу.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ПРО ТЕК ЛОГІСТИК»	21
2.1. Характеристика діяльності ТОВ «Про Тек логістик».....	21
2.2. Аналіз господарської діяльності ТОВ «Про Тек логістик»...	24
2.3. Аналіз системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».....	29
Висновки до розділу.....	35
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ПРО ТЕК ЛОГІСТИК»	36
3.1. Використання зарубіжного досвіду для підвищення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».....	36
3.2. Основні обґрунтовані пропозиції забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик».....	42
3.3. Формування моделі забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».....	48
Висновки до розділу.....	57
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	65

ВСТУП

Актуальність теми. Економічна безпека є поширеним поняттям, вплив якого проявляється на всіх рівнях економіки, починаючи від економіки окремих суб'єктів господарювання та закінчуючи національною. Економічну безпеку є можливим охарактеризувати як здатність економічної системи функціонувати при потенційних і реально існуючих загрозах таким чином, щоб забезпечити конкурентоспроможність виробленої продукції та послуг не тільки на внутрішньому ринку, а й на зовнішньому; а також задовольнити потреби суспільства та держави, що є актуальним, оскільки «загострення світових проблем людства та недосконалість існуючої безпекової архітектури об'єктивно вимагають подальшого розвитку концептуальних підходів щодо вдосконалення системи захисту від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Система економічної безпеки є певною архітектурою підприємства, всередині якої відбувається рух матеріальних та фінансових ресурсів, що у свою чергу може викликати певні внутрішні загрози та пов'язані з ними ризики здійснення підприємницької діяльності.

Основне призначення системи забезпечення економічної безпеки підприємства полягає у створенні та реалізації умов, що забезпечують економічну безпеку підприємства. Ці умови визначені виходячи з критерію економічної безпеки та її рівня. Як найважливіші умови, що враховуються у структурі механізму забезпечення економічної безпеки підприємства, нами обрано мінімізацію витрат підприємства, адаптацію до нововведень та розширення сфери використання послуг інфраструктури ринку. Звісно ж, що ці умови здатні надати найбільш істотний вплив формування прибутку, забезпечивши цим його економічну безпеку.

Проблемі Забезпечення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах присвячені праці значної кількості науковців у всьому світі. Вагомий внесок зробили наукові праці таких учених як: Л. Абалкін, Г. Аніловська, О. Ареф'єва, І. Бінько, Н. Вавдіюк, З. Варналій, С. Васильчак, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, З. Живко, О. Захаров, С. Кавун, Г. Козаченко, М. Копитко, О. Ляшенко,

Г. Леськів, В. Мартинюк, С. Мельник, І. Мігус, І. Мойсеєнко, Т. Момот, В. Мунтіян, Є. Олейніков, І. Оттенко, О. Силкін, Г. Пастернак-Таранушенко, В. Пономаренко, Я. Пушак, І. Ревак, Є. Рудніченко, М. Флейчук, В. Франчук, А. Штангрет, В. Ярочкін та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є розкриття організації забезпечення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах та системи теоретичних знань і практичних навичок, здобутих у процесі навчання.

Відповідно до поставленої мети, необхідно вирішити наступні **завдання**:

- дослідити теоретико-методологічні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах;
- проаналізувати систему забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»;
- визначити шляхи удосконалення системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».

Об'єктом дослідження є економічна безпека підприємства.

Предметом дослідження є система забезпечення економічної безпеки підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Серед них варто виокремити такі: історичний; методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, метод порівняння, інструментарій економетричного аналізу, задля наочного подання результатів дослідження застосовано графічний і табличний методи, а методи наукового абстрагування, узагальнення й конкретизації використано для формулювання наукових тверджень і висновків.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних учених, нормативно-правові акти України; аналітичні й статистичні матеріали, Інтернет-публікації в рамках дослідження забезпечення економічної безпеки підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що рекомендації, отримані в результаті дослідження можуть бути використані

підприємствами України при організації сучасної системи забезпечення економічної безпеки підприємства.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У першому розділі роботи розкрито теоретико-методологічні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах.

У другому розділі роботи проаналізовано систему забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».

У третьому розділі визначено шляхи удосконалення системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 64 сторінок, основний обсяг 52 сторінки. Матеріали кваліфікаційної роботи містять 1 таблицю, 20 рисунків. Список використаних джерел налічує 40 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1. Зміст й роль економічної безпеки в діяльності підприємства

Питання важливості забезпечення економічної безпеки підприємства бере свій початок ще в 20 столітті. З того часу велика кількість авторів стали активно досліджувати дане питання, розширяючи та деталізуючи його.

На думку більшості науковців, поняття «економічна безпека підприємства» слід трактувати як такий стан функціональної діяльності підприємства, за якого його товари та послуги мають достатній рівень конкурентоспроможності на ринку, та забезпечується реалізація наступних елементів: ефективне та раціональне використання наявних у підприємства ресурсів; розвиток та реалізація інтелектуального та кадрового потенціалу підприємства; забезпечення стабільності та постійності розвитку; формування потужних механізмів протидії та адаптації негативним факторам впливу із зовнішнього та внутрішнього середовища.

Розглядаючи зміст економічної безпеки підприємства, важливим є дослідити фактори економічної безпеки підприємства. Так, переважна кількість науковців виділяють дві групи таких факторів [1,2]:

- внутрішні фактори, до яких входять організаційні та управлінські заходи та елементи діяльності підприємства (стратегія та цілі розвитку; системи оцінки якості менеджменту; маркетингова та цінова політика; інноваційна діяльність підприємства; інвестиційний потенціал та можливості; обліково-аналітичне забезпечення; кадровий склад та потенціал підприємства); природні; техніко-технологічні (кількісні та якісні показники продукції; рівень видатків на виробничі процеси та потужності; стан виробничої бази; ефективність фінансово-організаційних операцій); стан резервів та забезпечень, ресурсний потенціал;

- зовнішні фактори, які включають в себе екологічні, соціальні (рівень зайнятості населення, купівельна спроможність; соціально-демографічний стан; культурні особливості); науково-технічні (науково-технічний прогрес; інформатизація та цифровізація суспільства); політичні (рівень демократизації та прозорості державного регулятора; кредитна та податкова політика держави; якість нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності; стан нормативно-правового регулювання економічної безпеки як на рівні окремого підприємства, так і на рівні держави).

На думку більшості науковців [3,4], головною метою економічної безпеки підприємства слід вважати гарантування та забезпечення постійного та ефективно діючого функціонування підприємства, а також його розвиток та забезпечення конкурентних позицій на ринку.

Згідно представленої мети, важливим є також виділити ключові цілі економічної безпеки підприємства [5,6]:

- забезпечення високого рівня фінансової стійкості, стабільності, незалежності та ефективності;
- формування та підтримання стану техніко-технологічної незалежності
- забезпечення високого рівня ефективності управління підприємством, формування оптимальної для нього організаційної структури;
- забезпечення та розвиток інтелектуального, кадрового, фінансового, виробничого та інших потенціалів підприємства;
- ефективне та постійне правове забезпечення діяльності підприємства.

Ще один характеризуючий елемент в системі економічної безпеки підприємства є її функціональні складові, в межах яких вона реалізується. На сьогоднішній день виділяють наступні функціональні складові економічної безпеки підприємства [7,8]:

1. Фінансова складова. Включає в себе заходи щодо формування системи найбільш раціонального використання наявних матеріальних, технічних, технологічних, організаційних та кадрових ресурсів.

2. Техніко-виробнича складова, якою позначається міра відповідності якісних та кількісних параметрів технологій, які реалізуються на підприємстві, сучасним стандартам та конкурентним вимогам на ринку.

3. Силова складова, що включає в себе процеси забезпечення фізичного та психічного здоров'я працівників організації, а також збереження їх особистого майна та матеріальних ресурсів.

4. Інтелектуальна та кадрова складові, до системи яких входять заходи щодо збереження інтелектуального та кадрового потенціалу підприємства, а також формування методів та алгоритмів найбільш ефективного керування кадровим складом.

5. Політико-нормативна складова, яка включає в себе забезпечення відповідності функціонування підприємства щодо чинних регламентів та нормативно-правового забезпечення підприємницької діяльності.

6. Інформаційна складова, в систему якої входить ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницької діяльності та захист внутрішніх та зовнішніх інформаційних потоків.

7. Екологічна складова, до системи якої входить відповідність чинним державним та міжнародним екологічним стандартам, а також процеси щодо раціоналізації виробничого процесу та ресурсного використання у напрямку до їх екологізації.

Щодо принципів, які є визначальними для системи забезпечення економічної безпеки, о тут прийнято виділяти наступний перелік [10,11]:

- комплексності, що полягає у повноцінному та всеохоплюючому забезпечення безпеки кадрового складу, матеріальних, нематеріальних та організаційних ресурсів;

- оперативності, що включає в себе заходи формування завдань та вирішення питань та проблем на ранніх стадіях їх виникнення, а також формування системи раннього попередження викликів, ризиків та загроз економічній безпеці підприємства;

- законності, що полягає у формуванні всіх основних та побічних методів та заходів забезпечення економічної безпеки підприємства на основні норм, стандартів та регламентів чинного законодавства;

- спеціалізації, відповідно якому всі робітники, які задіяні в процесі забезпечення економічної безпеки підприємства повинні мати визначений внутрішнім порядком підприємства та законодавчими стандартами рівень знань та умінь;

- постійного вдосконалення, що означає, що процеси забезпечення економічної безпеки підприємства повинні постійно проходити поліпшення ефективності своїх методів та заходів, з огляду на постійний розвиток та збільшення кількості загроз, викликів та небезпек економічній безпеці підприємства;

- комунікації та взаємодії, що означає критичну важливість для системи економічної безпеки існування постійно діючих взаємозв'язків між структурними та функціональними підрозділами підприємства, що дасть можливість раннього виявлення та аналізу всіх можливих загроз та небезпек на будь-якому структурному підрозділі підприємства;

- децентралізації, що означає надання певного ступеня незалежності та можливості самостійної діяльності в питання забезпечення економічної безпеки підприємства окремим учасникам процесу її забезпечення.

Таким чином, в умовах сьогодення, питання дослідження сутності та ключових елементів економічної безпеки підприємства є особливо актуальним, з огляду на те, що сучасні підприємства функціонують в умовах значної кількості ризиків, викликів та загроз, що можуть негативно вплинути на діяльність підприємства, знизити його конкурентні позиції або ж навіть призвести до банкрутства. Таке становище зумовлює важливість формування в системі кожного підприємства потужної системи забезпечення економічної безпеки у всіх його структурних та функціональних частинах.

1.2. Сучасні форми та методи забезпечення економічної безпеки підприємства

В сьогоденних умовах політичної, військової, епідемічної та звичайно економічної нестабільності, формування ефективної системи забезпечення економічної безпеки підприємства виступає ключовим фактором його розвитку та формування стійкої конкурентної позиції на ринку.

Якщо розглядати сьогодення класифікації сучасних форм та методів забезпечення економічної безпеки підприємства, то більшість науковців класифікують їх наступним чином [11-13]:

1. За кінцевою ціллю – превентивні, визначальні, блокувальні, ідентифікаційні.
2. За сферою використання – системні ресурси, структурні підрозділи підприємства, документація підприємства, виробничі потужності.
3. За характером діяльності – активні, пасивні та змішані заходи.
4. За масштабом реалізації – локальні, сегментарні, структурні, загальні.
5. За особливостями реалізованих заходів та методів – організаційні, техніко-технологічні, нормативно-установчі, програмно-технологічні.
6. За об'єктами забезпечення – захист інформаційних каналів, захист ресурсів підприємства, захист потенціалу розвитку підприємства, захист технологій та програмного забезпечення, захист виробничого устаткування.

В сучасній системі забезпечення економічної безпеки підприємства прийнято виділяти ряд засобів (рис.1.1).

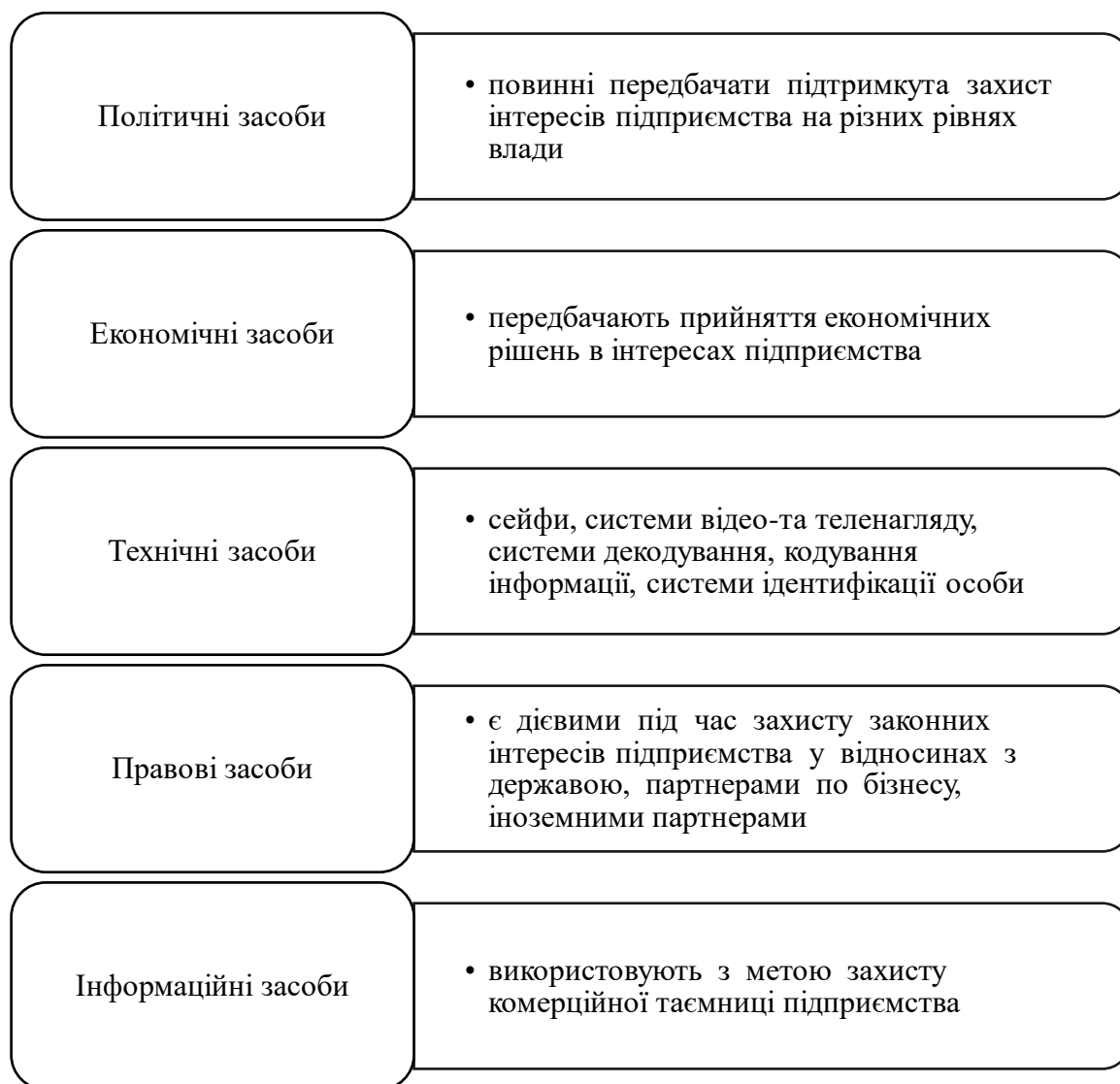

Рис.1.1. Сучасні засоби забезпечення економічної безпеки підприємства [14-16]

Якщо розглядати сучасні методи забезпечення економічної безпеки підприємства, то тут більшість науковців притримуються думки, що слід виділяти наступний перелік останніх [17,18]:

1. Методи моніторингу зовнішніх та внутрішніх умов функціонування підприємства. В системи цих методів входять заходи спостереження, аналізу, анкетування, опитування, прямого та непрямого способи збору даних, методи опрацювання інформації (систематизація, сортування, узагальнення та специфікація) та методи емпіричного дослідження. Також в цю групу входять методи щодо збереження, оперативного пошуку та використання інформації.

2. Статистичні та аналітичні методи визначення загроз, ризиків, викликів та небезпек. В структуру даних заходів входять різноманітні статистичні

методи, методи економетричного та соціологічного аналізу, методи формування стратегій та тактик ведення економічної та інших видів діяльності підприємства, SWOT-, PEST-, SNW-аналіз.

3. Методи прогнозування, стратегічного та тактичного планування. В структурі даних методів прийнято виділяти дві групи: інтуїтивні та формалізовані. До інтуїтивних методів прийнято враховувати аналітичні методи, методи формування сценаріїв, «мозкові штурми». До формалізованих методів входять методи експонентного згладжування, методи моделювання. Окрім того в системи даних методів входять синхронні та асинхронні методи планування, які включають в себе табличні методи, логіко-графічні та логіко-структурні плани.

4. Аналітичні методи, мета використання яких є оцінка ефективності діяльності системи забезпечення економічної безпеки підприємства. В цю групу включають методи динамічного та статичного порівняння, методи систематизації та групування, бальний та рейтинговий методи, методи експертних та емпіричних оцінок, метод формування матриці оцінювання.

5. Адміністративні та управлінсько-організаційні методи. Дані методи використовуються для коректної організації системи забезпечення економічної безпеки підприємства, координування діяльності всіх їх структур та сфер. В сукупності цих методів виділяють методи організаційного моделювання.

6. Методи протекції від загроз, ризиків, викликів та небезпек. В системі цих методів розрізняють методи трансферу та нівелювання впливу негативних факторів, методи лімітування та диверсифікації, методи адаптації.

Варто також зазначити, що на сьогоднішній день деякі науковці виділяють альтернативні методи забезпечення економічної безпеки підприємства, які по своїй структурі чи реалізації не входять в рамки та межі запропонованих вище [19-21]:

- операційне коригування функціональних та структурних сегментів підприємства, з метою внесення локальних змін в діяльність окремих виробничих чи організаційних процесів, при цьому не змінюючи генеральної стратегії діяльності підприємства. Такі заходи можуть реалізовуватись у

відповідь на спонтанні та стохастичні зміни зовнішнього та внутрішнього середовища та часто не погоджуватись з запланованими раніше;

- стратегічні організаційні та функціональні зміни. Дані зміни є багатовекторними і так чи інакше охоплюють більшу частину діяльності підприємства, змінюючи при цьому цілі, завдання та умови діяльності підприємства. Такі зміни також є незапланованими попередньо створеною стратегією функціонування та розвитку підприємства і, з огляду на короткий термін ухвалення рішення про реалізацію та відсутність можливості детального планування, можуть негативно вплинути на показники та рівень забезпечення економічної безпеки підприємства. З огляду на це, такі зміни реалізуються лише в разі масштабних змін зовнішнього та внутрішнього середовища існування підприємства;

- формування стратегічних альянсів, за яких на період маніфестації кризових явищ, загроз чи інших негативних факторів, з якими підприємство в індивідуальному порядку не може впоратись, відбувається погоджене делегування чи поєднання певних управлінських прав та обов'язків між двома чи більше підприємствами. Формування таких альянсів може відбуватись як на короткий термін, так і в довготривалій перспективі. Ключовою вигодою таких стратегічних альянсів є те, що вони не лише дають можливість забезпечити економічну безпеку на високому рівні, а ті те, що під час них реалізується активний обмін технологій та досвідом управління, що посилює конкурентні позиції обох учасників стратегічних альянсів;

- використання методів реальних опціонів, формування резервних фондів підприємства, залучення в процес управління фінансами підприємства спеціальних компаній та осіб, а також використання методик поєднання страхового та фінансового захисту підприємства у оперативній чи стратегічній перспективі [22,23].

Таким чином, реалії та умови функціонування сучасних підприємств, вимагають від їх керівних відділів формування та оперативної реалізації ефективних заходів та методів забезпечення економічної безпеки підприємства. А з огляду на те, підприємства кожного дня стикаються з якісно та кількісно

новими видами загроз, викликами, ризиками та небезпеками, всі методи та заходи забезпечення економічної безпеки повинні бути актуальними та дієвими як в конкретний період часу, так і в подальшій перспективі.

1.3. Система забезпечення економічної безпеки підприємства

На сьогоднішній день, в умовах нестабільності зовнішнього середовища, питання формування цілісної системи забезпечення економічної системи є важливим питанням як для відділу безпеки підприємства, так і для його керівного складу. Використання поодиноких та несистематизованих методів захисту та забезпечення економічної безпеки підприємства попросту не може сформувати повноцінний захист економічної діяльності останнього. З огляду на це, важливим питанням є дослідження організаційної структури системи забезпечення економічної безпеки підприємства.

Якщо розглядати саму сутність поняття «система забезпечення економічної безпеки підприємства», то вона має певні відмінності від розглянутого нами вище поняття «економічна безпека підприємства». Так, на думку вчених, поняття «система забезпечення економічної безпеки підприємства» слід трактувати як систему поетапної реалізації всіх структурних та функціональних елементів економічної безпеки, з метою нівелювання чи зменшення можливих негативних факторів та втрат для підприємства, а також отримання найбільш бажаного рівня економічної безпеки в конкретному періоді, а також в його перспективній діяльності [24-26].

Сама по собі система забезпечення економічної безпеки підприємства реалізується за визначеними етапами [27-30]:

1. Формування дієвих та сучасних факторів виробничої діяльності та техніко-технологічного забезпечення (опанування нових виробничих потужностей, програмного забезпечення, технологій, залучення більш професійно підготовлених працівників).

2. Виробництво товарів та послуг, враховуючи актуальні споживчі потреби та вподобання.

3. Аналіз та наступний вибір найбільш вигідних для підприємства постачальників сировини, енергоносіїв, обслуговуючих виробничі потужності компаній.

4. Реалізація процесів приватизації.

5. Забезпечення збереження внутрішніх комерційних таємниць, патентованих технологій та інноваційних винаходів.

6. Аналіз ефективності та, в разі потреби, підвищення кваліфікації чи зміна керівного складу підприємства.

Так, як ми можемо побачити організаційна структура сучасної системи економічної безпеки підприємства є складною та комплексною, так як охоплює як процес планування основних характеристик та виробництво товарів та послуг, так і постійний нагляд за ефективністю системи управління підприємства та рівня збереження його конфіденційної інформації.

Система забезпечення економічної безпеки реалізується на декількох структурних рівнях [31-33]:

1. Адміністративний, в структуру якого входить формування загальних управлінських рішень, які необхідні для формування загальної стратегії функціонування підприємства в контексті протидії останнього існуючим загрозам, викликам та загрозам.

2. Оперативний, на якому формують безпосередні методи, форми та заходи управління та забезпечення економічної безпеки підприємства.

3. Технічний, який відповідає за використання передових та інноваційних технологій в сфері забезпечення економічної безпеки підприємства.

4. Режимно-пропускний, включає в себе безпосередні заходи фізичної безпеки ключових ресурсів підприємства, його кадрового складу, матеріальних цінностей, інтелектуальних надбань, виробничих потужностей, а також формування оптимального для персоналу режиму безпечних умов роботи.

Система забезпечення економічної безпеки підприємства складається з наступних структурних елементів:

- теоретико-методичне забезпечення, до якого входять всі наукові розробки та опис інноваційних практик щодо управління економічною безпекою підприємства;
- організаційно-управлінське забезпечення, до якого входить безпосередньо управлінська структура та ієрархія підприємства
- фінансове забезпечення, яке включає в себе всі матеріальні ресурси, які необхідні для забезпечення економічної безпеки підприємства;
- кадрове забезпечення, що включає в себе кадровий склад підприємства, який безпосередньо задіяний в процесі забезпечення економічної безпеки підприємства;
- техніко-технологічне забезпечення, до якого входять всі технології та матеріально-технічне устаткування, яке використовується для забезпечення економічної безпеки підприємства;
- інформаційне забезпечення, яке включає в себе всі інформаційно-комунікаційні технології, програмне забезпечення, цифровий документообіг [34-40].

Таким чином, організаційна структура системи забезпечення економічної безпеки підприємства є складною та комплексною, що зумовлена її багатовекторним впливом на всі структурні та функціональні підрозділи підприємства. Процес забезпечення економічної безпеки підприємства є важливим елементом виживання та розвитку сучасних підприємств, не є винятком і вітчизняне підприємництво, яке останні роки піддавалось значній кількості негативних факторів та чинників

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного нами дослідження системи забезпечення економічної безпеки підприємства можна зробити наступні висновки:

На сьогоднішній день підприємства функціонують в умовах невизначеності зовнішнього середовища, яке наповнено якісно новими ризиками, викликами, загрозами та небезпеками різного характеру та рівня

впливу. Таке становище стає справжнім викликом для управління підприємством, а його здатність оперативно сформувати ефективну систему протидії даним негативним факторам стає ключовою умовою його виживання та подальшого розвитку. Окрім таких явних на сьогоднішній день негативних факторів впливу, спостерігається посилення процесів глобалізації, що, в свою чергу спричинює нівелювання кордонів та відкриття внутрішніх ринків для зарубіжних підприємств.

В результаті проведеного дослідження було встановлено, що сучасна система економічної безпеки підприємства представляє собою розгалужену сукупність спеціалізованих елементів, заходів, методів та механізмів, які під час своєї взаємодії та реалізації забезпечують достатній рівень безпеки функціонування підприємства від зовнішніх та внутрішніх негативних факторів, що можуть негативно вплинути на її діяльність.

Було розглянуто сучасні форми та методи забезпечення економічної безпеки підприємства та організаційну структуру системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Було визначено, що розглянуті форми та методи забезпечення економічної безпеки підприємства повинні не лише бути достатніми для повноцінного захисту від негативних факторів, а і забезпечувати систему превенції та протекції від перспективно негативного впливу у майбутньому. Щодо організаційної структури системи забезпечення економічної безпеки підприємства, то сучасні форми даної системи є комплексними та включають велику кількість елементів, що дають можливість охопити всі структурні та функціональні сфери підприємства та забезпечити стабільно високий рівень економічної безпеки підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ПРО ТЕК ЛОГІСТИК»

2.1. Характеристика діяльності ТОВ «Про Тек логістик»

Повсякденна діяльність ТОВ «Про Тек логістик» регулюється великою кількістю нормативно-правових актів різних галузей права: наприклад, законодавство визначає, який податковий режим має право обрати фірма.

ТОВ «Про Тек логістик» - це організаційно-правова форма комерційної непублічної корпоративної організації, яка має низку відмінних рис, завдяки яким і вважається найбільш привабливою для здійснення підприємницької діяльності. До таких особливостей належить обмеження відповідальності учасників такого суспільства вартістю внеску до його статутного капіталу, що знижує ризик ведення підприємницької діяльності (при цьому сам розмір статутного капіталу не дуже значний). Крім того, вона передбачає можливість його учасника особисто здійснювати і контролювати зазначену діяльність.

Основний вид діяльності ТОВ «Про Тек логістик» передбачає:

- 46.34 Оптова торгівля напоями.
- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт.
- 82.99 Надання інших допоміжних комерційних послуг.
- 78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами.
- 73.20 Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки.
- 73.11 Рекламні агентства.
- 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.
- 62.09 Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем.
- 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.
- 52.10 Складське господарство.

46.11 Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами.

47.43 Роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку й зображення.

47.42 Роздрібна торгівля телекомунікаційним устаткуванням у спеціалізованих магазинах.

47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

46.90 Неспеціалізована оптова торгівля.

46.77 Оптова торгівля відходами та брухтом.

46.39 Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин.

Організаційна структура ТОВ «Про Тек логістик» представлена на рис.2.1.

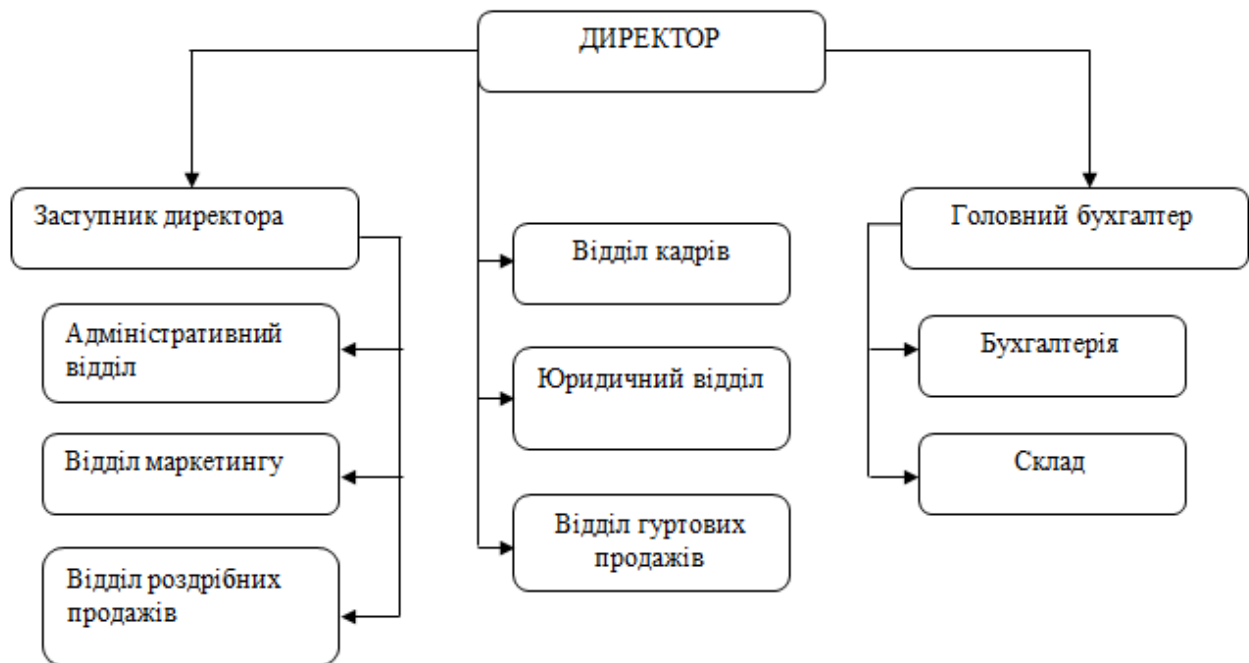

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Про Тек логістик»

Фінанси ТОВ «Про Тек логістик» виконують розподільчу та контрольну функції. Розподільна функція проявляється у процесі розподілу вартості суспільного продукту та національного доходу. Цей процес відбувається шляхом одержання компаніями грошової виручки за реалізовану продукцію та використання її на відшкодування витрачених засобів виробництва, утворення валового доходу. Фінансові ресурси підприємства також підлягають розподілу для виконання грошових зобов'язань перед бюджетом, банками, контрагентами. Результатом розподілу є формування та використання цільових фондів коштів (фонду відшкодування, оплати праці та ін.), Підтримка ефективної структури капіталу. Основним об'єктом реалізації розподільчої функції є прибуток підприємства.

Матриця SWOT-аналізу ТОВ «Про Тек логістик» представлено на табл.2.1.

Таблиця 2.1

Матриця SWOT-аналізу ТОВ «Про Тек логістик»

S	W	O	T
<p>Наявність унікальної продукції Глибокі традиції та досвід Потужний запас сировини Дешева робоча сила Близькість до ринків Європи</p>	<p>Відсутність стратегії реформування Нестача навичок у інноваціях Недостатня реалізація потенціалу Застаріла інфраструктура Старіння кадрового потенціалу</p>	<p>Програми поліпшення якості Зростання попиту Майбутні інвестиції за умов перемоги у війні</p>	<p>Наслідки війни Скорочення експорту Зростання конкуренції Нестабільний курс валюти</p>

В цілому, можна відмітити, що позитивними змінами в діяльності ТОВ «Про Тек логістик» можливі при умові перемоги та отримання нових інвестицій у розвиток оптової торгівлі напоями.

2.2. Аналіз господарської діяльності ТОВ «Про Тек логістик»

Фінансово-економічний стан ТОВ «Про Тек логістик» – головний стрижень успішної та стабільної роботи будь-якої господарської структури. Хороші показники фінансових досягнень є основою надійності та ділової активності будь-якої компанії, незалежно від її сфери діяльності та форми власності. Оцінка фінансового стану ТОВ «Про Тек логістик» дозволяє визначити потенціал ділового співробітництва та перспективи партнерства з об'єктом оцінки.

Динаміка обсягу оборотних активів ТОВ «Про Тек логістик» представлена на рис.2.2.

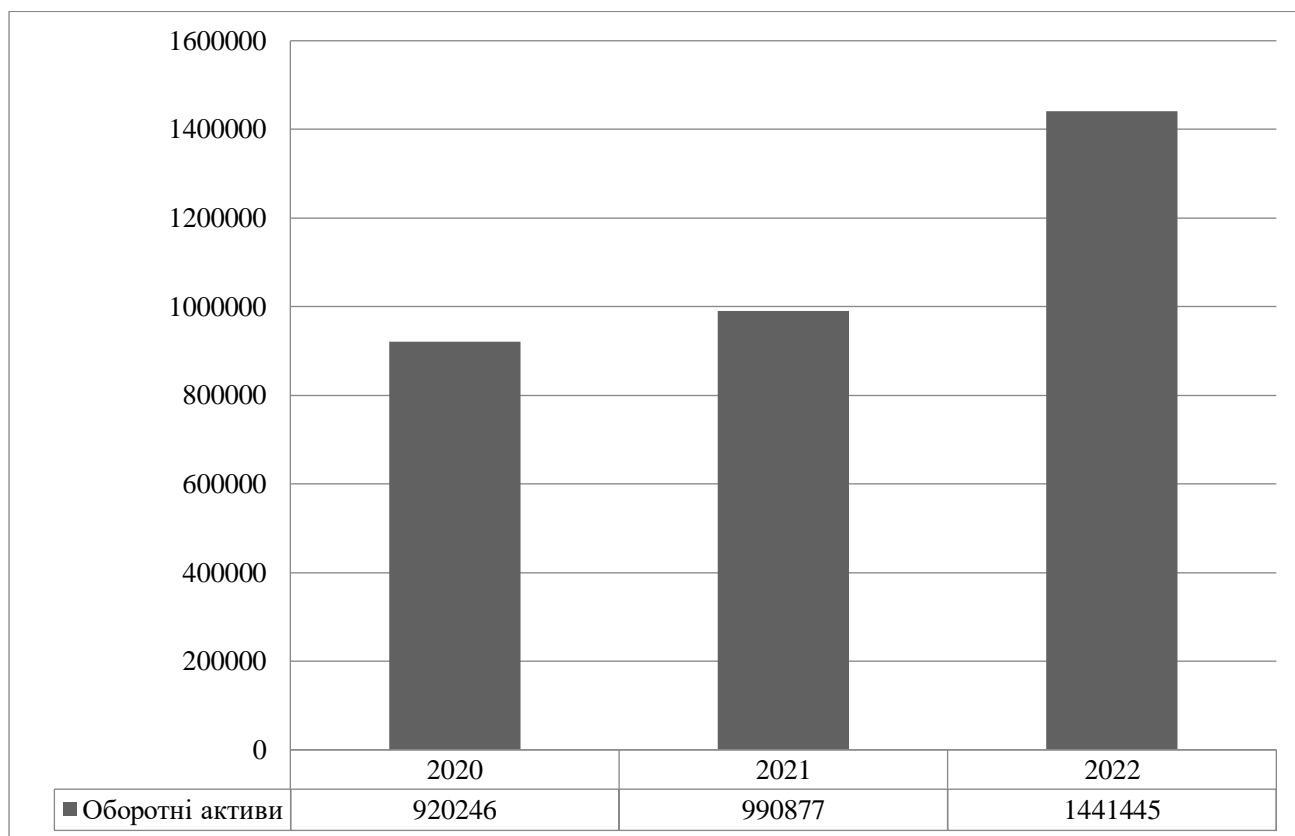

Рис.2.2. Динаміка обсягу оборотних активів ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, тис. грн.

В цілому, спостерігається зростання обсягу оборотних активів ТОВ «Про Тек логістик» що зумовлено нарощенням запасів та зростання інфляції.

Динаміка обсягу власного капіталу ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, представлено на рис.2.3.

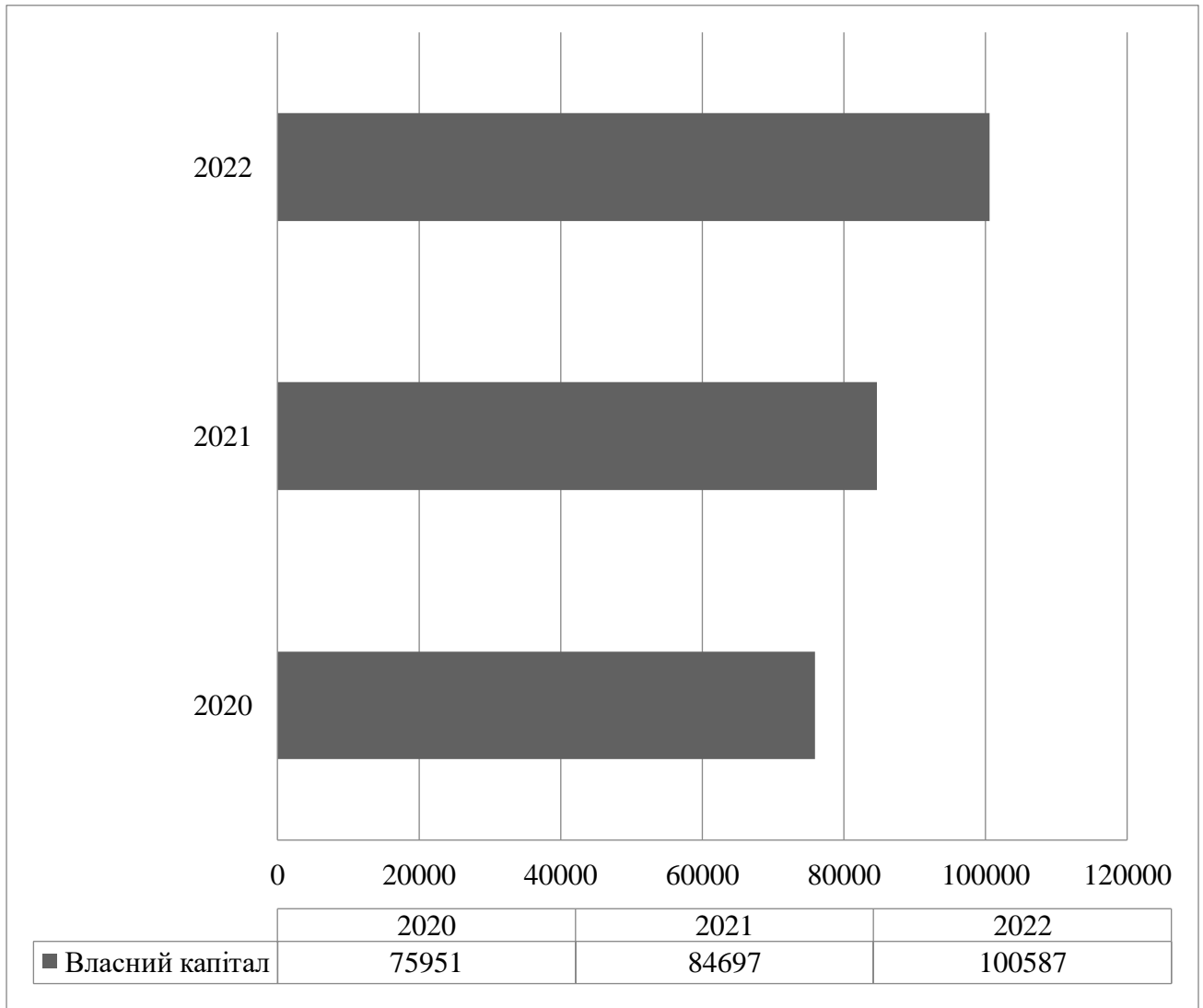

Рис.2.3. Динаміка обсягу власного капіталу ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, тис. грн.

Власний капітал ТОВ «Про Тек логістик» внаслідок інфляції та зростання інвестицій, також зріс. Це є позитивною тенденцією.

Динаміка обсягу чистого прибутку ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, представлено на рис.2.4.

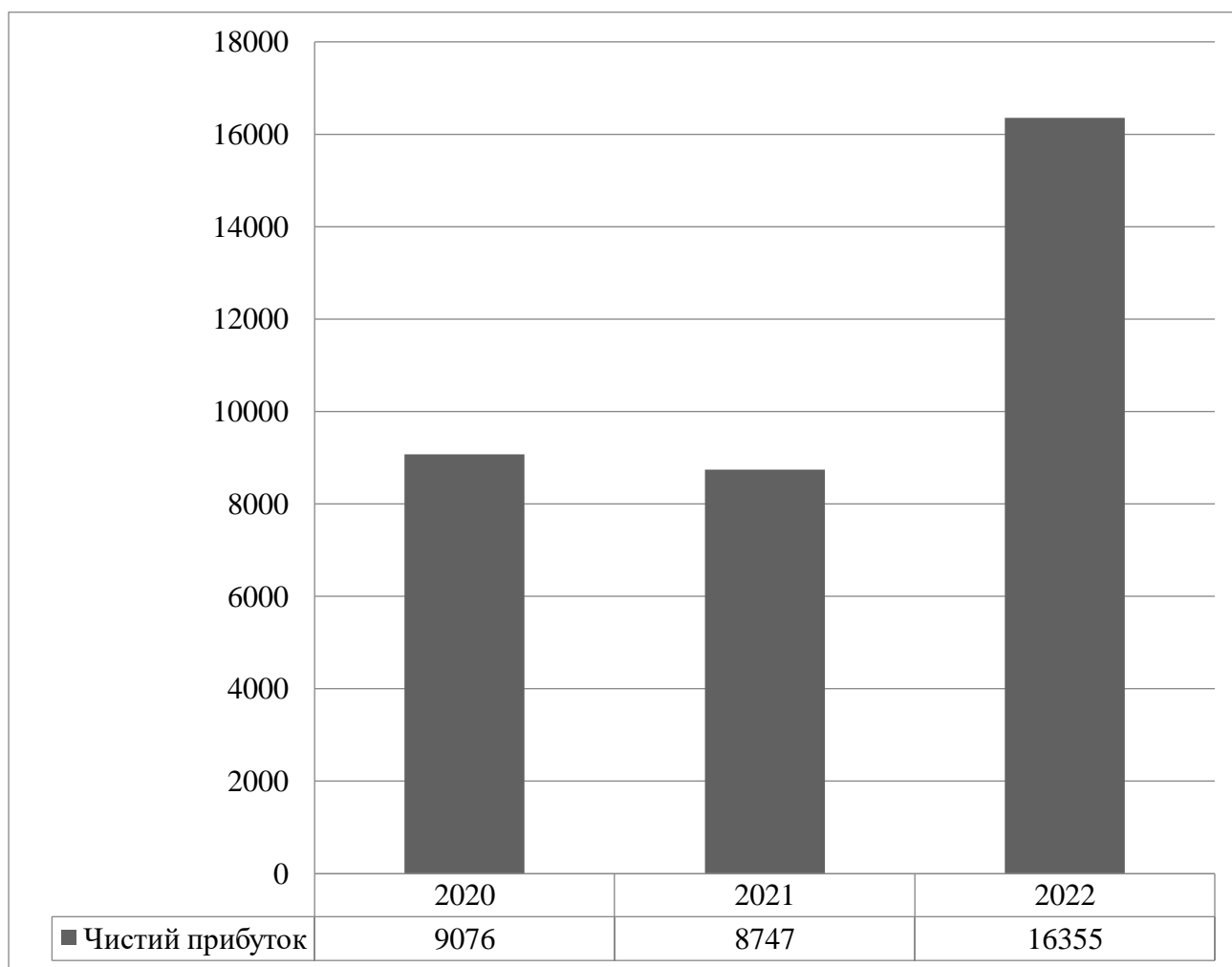

Рис.2.4. Динаміка обсягу чистого прибутку ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, тис. грн.

Як видно з рис.2.4, в діяльності ТОВ «Про Тек логістик» спостерігається позитивна тенденція до прибутковості. Протягом досліджуваного періоду 2020-2022 рр., не було жодних ознак збитковості в діяльності ТОВ «Про Тек логістик». Зростання чистого прибутку ТОВ «Про Тек логістик» свідчить про ефективність його діяльності.

Слід проаналізувати ключові показники діяльності в рамках дослідження забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» .

Динаміка результатів розрахунку показників ліквідності в рамках забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, представлено на рис.2.5.

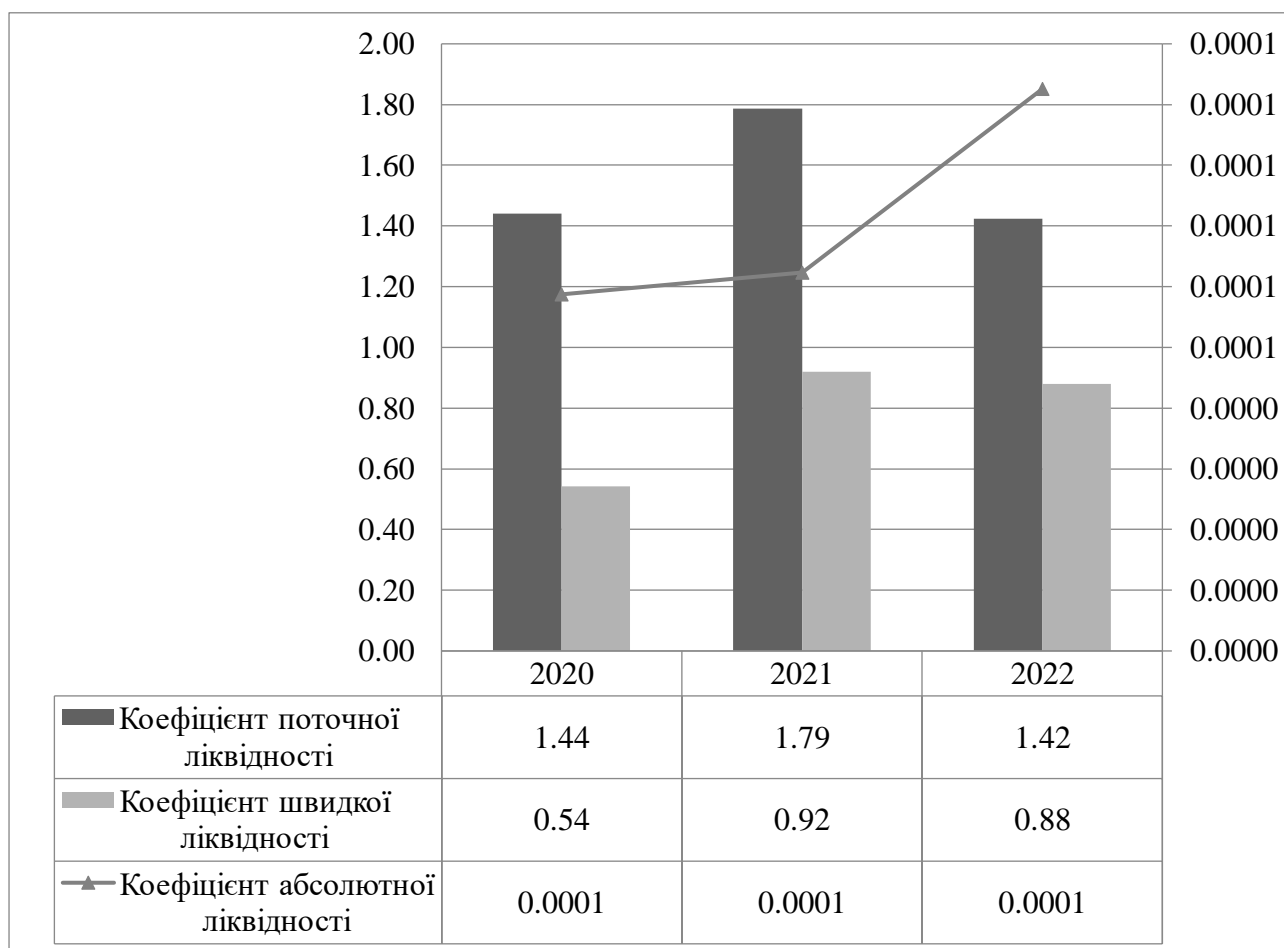

Рис.2.5. Динаміка результатів розрахунку показників ліквідності в рамках забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 рр.

В цілому, проблеми і низький рівень демонструє показник абсолютної ліквідності. Таким чином, станом на кінець 2022 року, ТОВ «Про Тек логістик» не може собі дозволити погасити найближчим часом значну кількість короткострокових зобов'язань. Проте, малоймовірно, щоб всі кредитори ТОВ «Про Тек логістик» одночасно пред'явили б йому свої вимоги. У той же час, занадто високе значення показника абсолютної ліквідності свідчить про нераціональне використання фінансових ресурсів.

Динаміка результатів розрахунку показників ділової активності в рамках забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, представлено на рис.2.6.

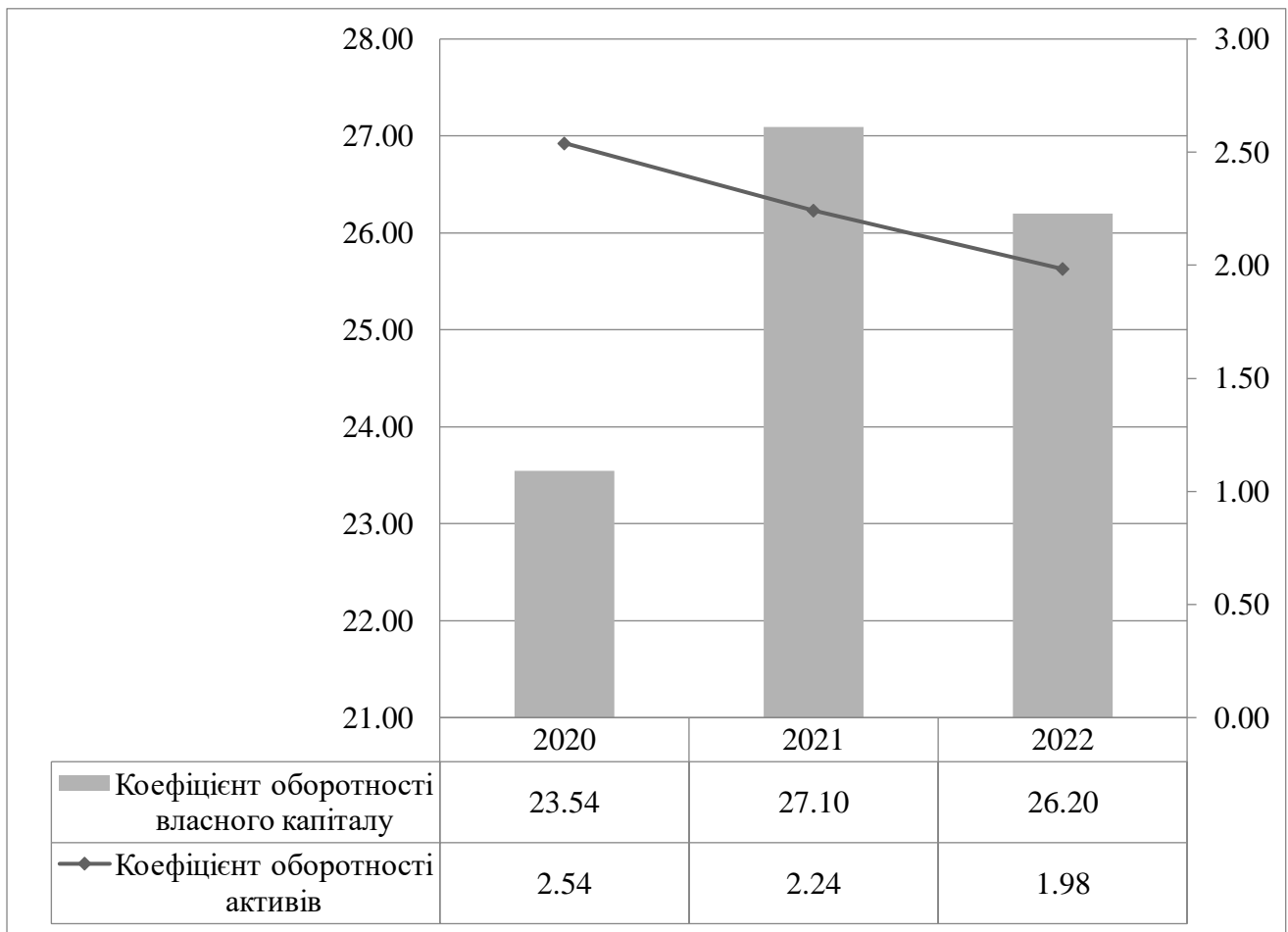

Рис.2.6. Динаміка результатів розрахунку показників ділової активності в рамках забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 рр.

Таким чином, показники оборотності активів не суттєво знизилися, проте, швидкість обороту сукупного капіталу досі достатня щоб говорити про певний соціально-економічний ефект для ТОВ «Про Тек логістик».

Динаміка результатів розрахунку показників рентабельності в рамках забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 років, представлено на рис.2.7.

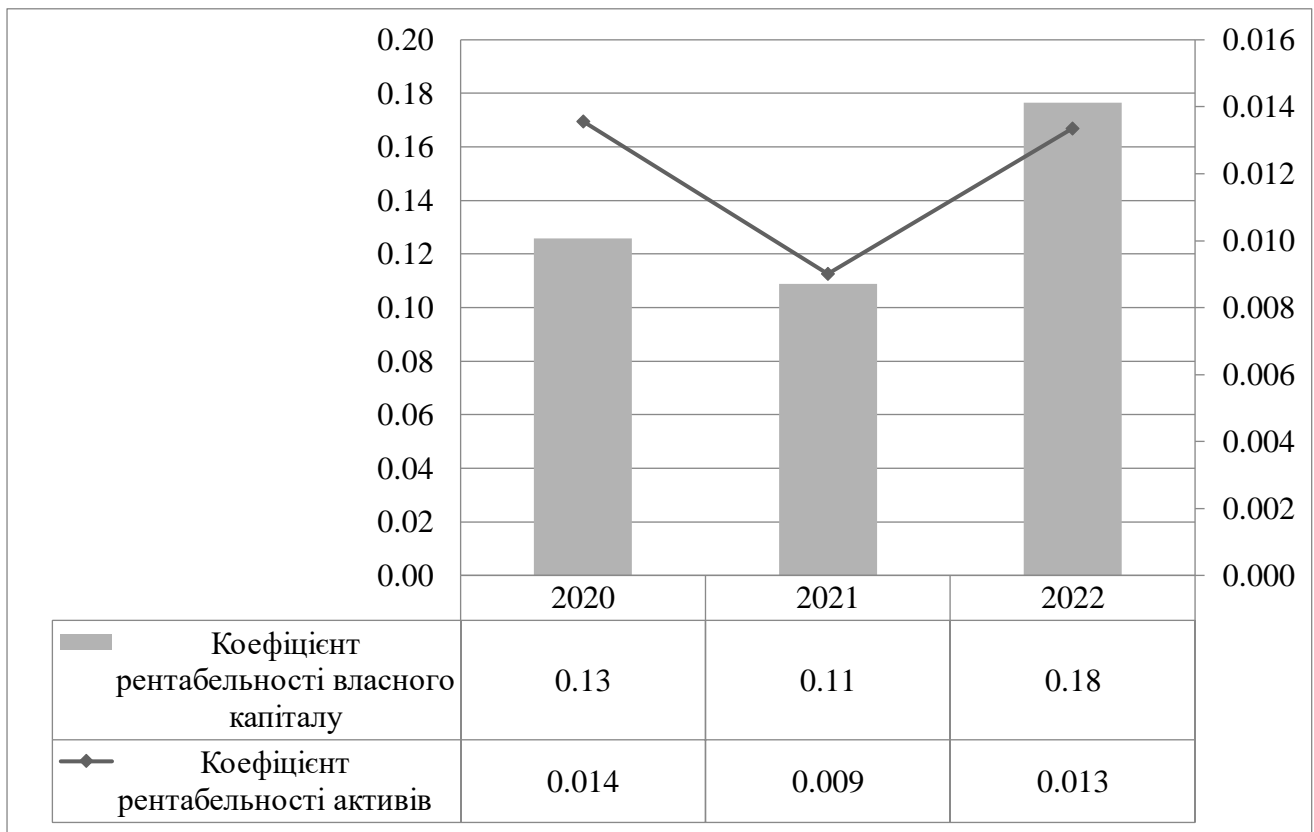

Рис.2.7. Динаміка результатів розрахунку показників рентабельності в рамках забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» за період 2020-2022 рр.

Як видно з рис.2.7, показники рентабельності діяльності ТОВ «Про Тек логістик» мають позитивні тенденції до росту внаслідок постійного зростання чистого прибутку. В цілому, можна говорити про ріст попиту на продукцію ТОВ «Про Тек логістик» і неперегромадження активів підприємства.

2.3. Аналіз системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

Умовами забезпечення та успішної реалізації системи економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» є інформованість та регламентованість всі її елементів, чітке слідування запланованому алгоритму та стратегії діяльності, а також достатнє ресурсне забезпечення всіх етапів процесу забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».

На рис.2.8 зображені основні цілі системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик».

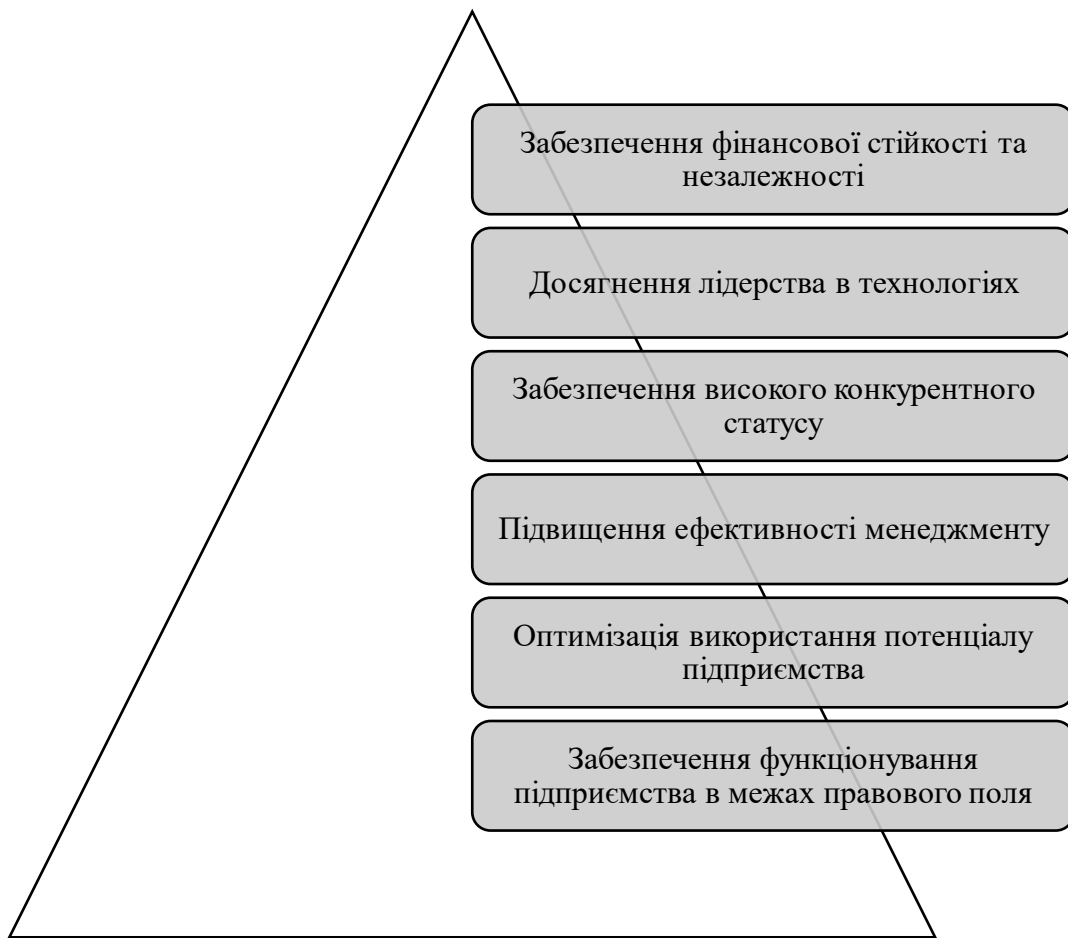

Рис.2.8. Основні цілі системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

В системі економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» виділяють наступні об'єкти:

- персонал ТОВ «Про Тек логістик», в склад якого входять як керівників структурних відділів, так і інший персонал, в розпорядженні якого є інформація, що становить комерційну таємницю;
- матеріальні, фінансові та організаційні цінності (виробничі потужності, будівлі, транспорт, гроші, фінансові документи);
- інформаційні ресурси, які містять в собі будь-яку інформацію, що становить комерційну таємницю;
- технічне та операційне комп'ютерне устаткування, що використовується в повсякденній діяльності ТОВ «Про Тек логістик».

Суб'єктом економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» виступає безпосередньо підприємство, його структурні відділи, які відповідають за забезпечення економічної безпеки, а також керівні посадові особи, які мають повноваження регуляції діяльності підприємства, формування його стратегій розвитку та вдосконалення.

Межі та рамки реалізації заходів системи економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» визначаються її ключовими функціями (рис.2.9).

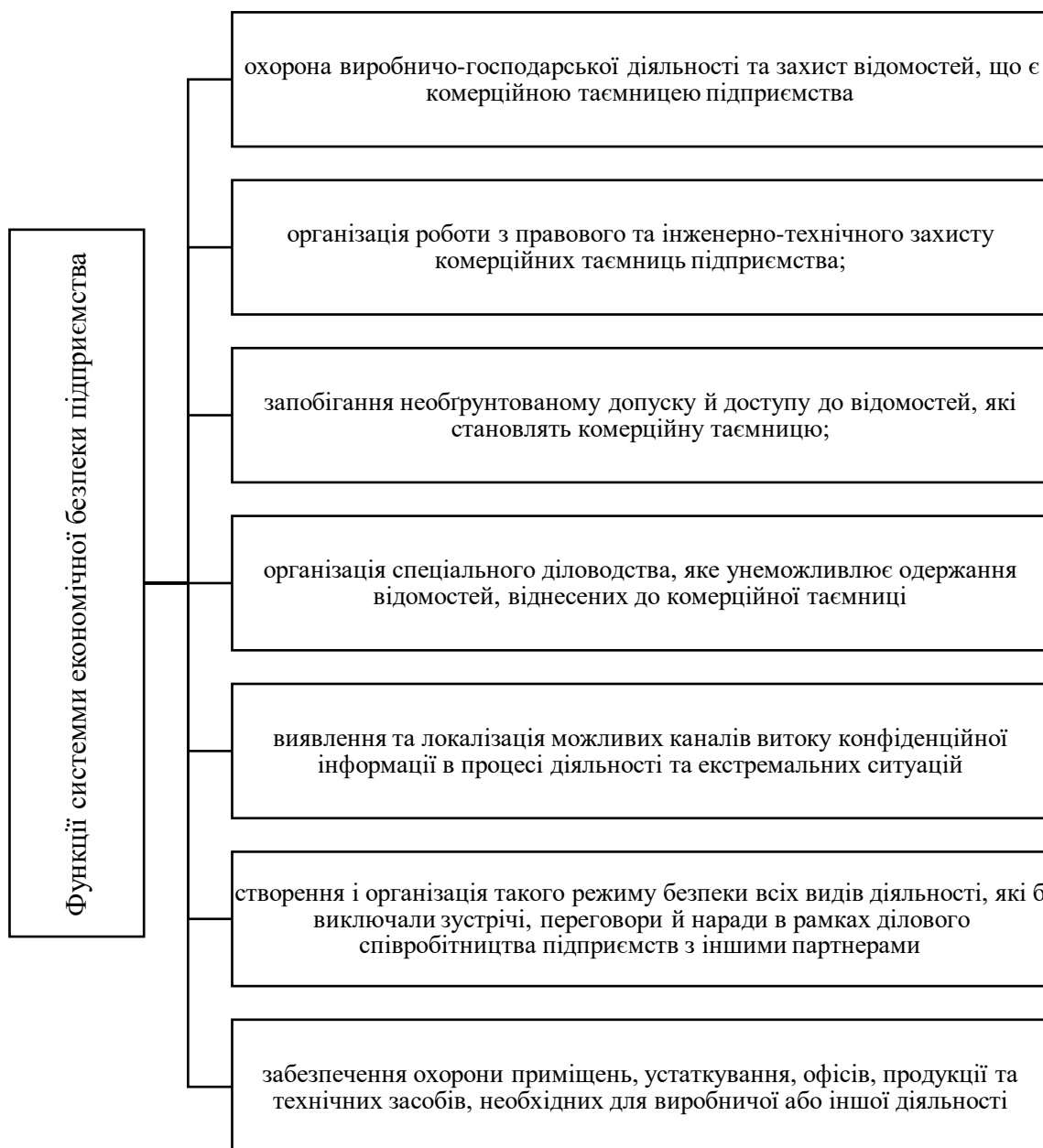

Рис.2.9. Основні функції системи економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

В контексті дослідження економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик», важливим буде дослідити завдання, які вона виконує (рис.2.10).

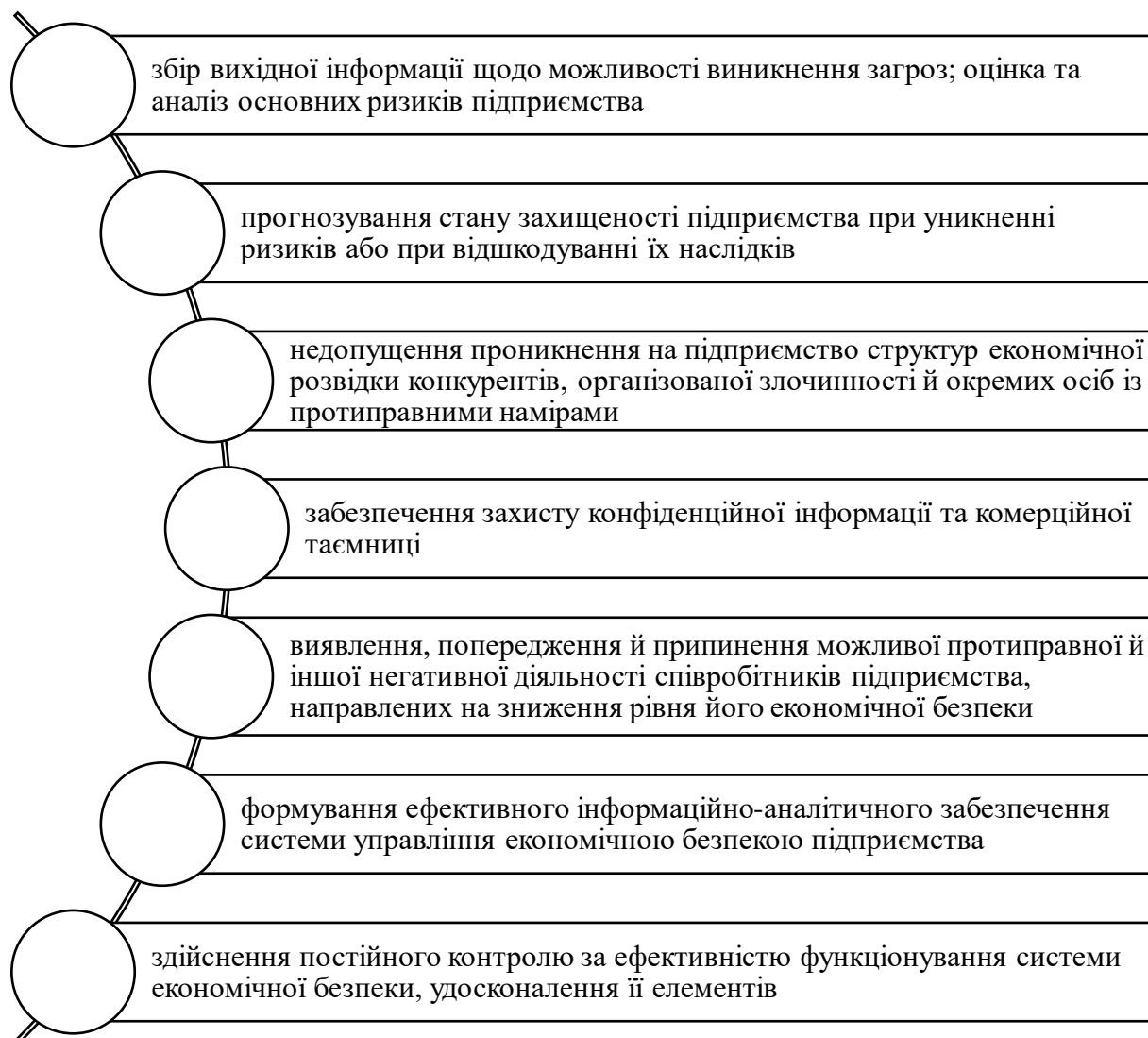

Рис.2.10. Основні завдання економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

Відповідно до представлених на рис.2.10 завдань, ще одним характеризуючим елементом економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» є засади, відповідно яким вона функціонує. Так, слід виділяти наступні засади економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»:

- верховенства права, законності та підзвітності;
- дотримання комерційної таємниці;
- достатності, відповідності та системності, в контексті впливу зовнішніх та внутрішніх загроз;
- забезпечення корпоративної етики та професійної субординації;
- раціонального використання матеріальних та кадрових ресурсів.

Сам процес забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» буде відбуватись за визначеним алгоритмом (рис.2.11).

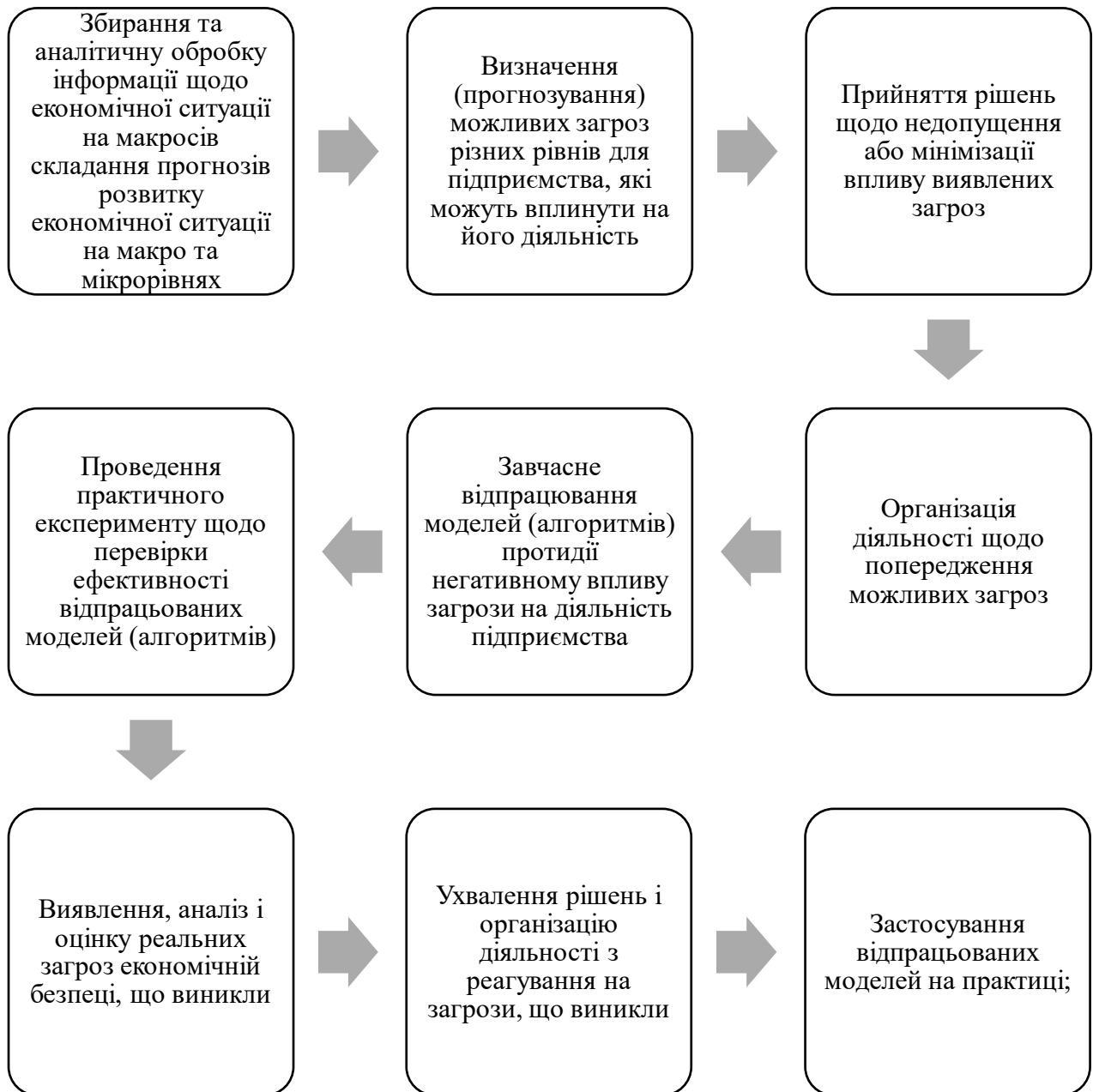

Рис.2.11 Алгоритм використання методів забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

Діяльність ТОВ «Про Тек логістик» в контексті забезпечення економічної безпеки, в умовах існування та активної маніфестації зовнішніх та внутрішніх загроз, та в умовах посиленої конкуренції, передбачає виконання ряду процесів з управління та забезпечення даної системи.

В системі забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» слід виділяти наступні функції:

1. Інформаційна, що на сьогоднішній день виступає ключовою функцією в умовах значної глобалізації та інформатизації суспільства, що неминуче призводить до збільшення кількості загроз та небезпек. Реалізація даної функції включає в себе два напрямки. Згідно першого вектору обґрунтовується важливість проведення постійного моніторингу зовнішнього та внутрішнього функціонування підприємства на предмет загроз та інших факторів, які вже чинять негативний вплив, або ж можуть його спричинити в перспективі. Відповідно другого вектору, важливою я також діяльністю щодо впорядкування інформаційних потоків, які отримує та транслює підприємство під час своєї діяльності.

2. Ідентифікація та аналіз. Згідно даної функції, забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» повинна реалізовувати заходи щодо постійного визначення, оцінювання рівня впливу та наслідків по кожному структурних та функціональних підрозділів підприємства.

3. Превентивна функція. Дана функції означає, що важливою частиною діяльності системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» є саме заходи профілактики та попередження можливого та облігативного негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів. Окрім того, важливою частиною даної функції є формування системи «попереджувальних сигналів», які можуть свідчити про перспективу настання негативного впливу та порушення нормального функціонування підприємства.

4. Захисна. Структура даної функції також поділяється на два вектори. Відповідно першому, безпосереднім завданням системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» є нейтралізація та повна чи часткова елімінації будь-якого негативного впливу зовнішніх та внутрішніх загроз та інших факторів. В той же час, другим вектором є формування та поетапна реалізації стратегії та тактики забезпечення економічної безпеки підприємства в перспективі.

5. Аналізу ефективності. Оцінка ефективності може проводитись відповідно до кінцевих результатів та показників, а також у відповідності із встановленими стандартами та нормами діяльності ТОВ «Про Тек логістик».

Висновки до розділу 2

За результатами проведеного аналізу системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик», можна зробити наступні висновки:

1. Охарактеризовано специфіку діяльності ТОВ «Про Тек логістик». Визначено, що фінансово-економічний стан ТОВ «Про Тек логістик» – головний стрижень успішної та стабільної роботи будь-якої господарської структури. Хороші показники фінансових досягнень є основою надійності та ділової активності будь-якої компанії, незалежно від її сфери діяльності та форми власності. Оцінка фінансового стану ТОВ «Про Тек логістик» дозволяє визначити потенціал ділового співробітництва та перспективи партнерства з об'єктом оцінки.

2. Проведено аналіз господарської діяльності ТОВ «Про Тек логістик» в рамках забезпечення економічної безпеки. Встановлено, що в діяльності ТОВ «Про Тек логістик» спостерігається позитивна тенденція до прибутковості. Протягом досліджуваного періоду 2020-2022 рр., не було жодних ознак збитковості в діяльності ТОВ «Про Тек логістик». Зростання чистого прибутку ТОВ «Про Тек логістик» свідчить про ефективність його діяльності.

3. Проведено аналіз системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик». Визначено, що діяльність ТОВ «Про Тек логістик» в контексті забезпечення економічної безпеки, в умовах існування та активної маніфестації зовнішніх та внутрішніх загроз, та в умовах посиленої конкуренції, передбачає виконання ряду процесів з управління та забезпечення даної системи.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ПРО ТЕК ЛОГІСТИК»

3.1. Використання зарубіжного досвіду для підвищення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

Питання забезпечення економічної безпеки підприємства є актуальним та важливим для багатьох країн світу вже протягом багатьох років. З огляду на це, на нашу думку, для формування ефективних та системних пропозицій забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик», важливим є дослідити сучасний та дієвий досвід розвинених країн в питанні забезпечення економічної безпеки підприємства.

В розвинених країнах питання розвитку та зміцнення економічної безпеки підприємства лежить в площині стратегічного розвитку країни, з огляду на це, діяльність державного регулятора зводиться до двох ключових напрямків: створення відповідного теоретичного та нормативно- правового забезпечення функціонування підприємництва, а також формування максимально сприятливих умов для ведення бізнесу та забезпечення належного рівня безпеки. Ці два напрямки стали ключовими для більшості розвинених країн та підприємств на шляху забезпечення економічної безпеки підприємства

Державні регулятори багатьох розвинених країн (країни Західної Європи, США, Японія та інші) на загальнодержавному рівні декларують критичну важливість формування системи протидії ризикам, загрозам та небезпекам підприємству, що може негативно вплинути на їх рівень економічної безпеки, і, відповідно, на їх подальший ріст та розвиток.

Дослідження сучасного зарубіжного досвіду розвинених країн світу демонструє той факт, що ключовими в цьому процесі елементами було вдосконалення існуючої законодавчої бази, формування профілактичних та превентивних заходів щодо елімінації та мінімізації всіх можливих загроз, небезпек та ризиків; реалізації політики раціоналізації використання інноваційного, кадрового, виробничого, техніко-технологічного та інших

потенціалів, активне стимулювання підприємств до використання інноваційних технік та технологій.

Так, до прикладу, у Німеччині, на державному рівні формуються спеціальні служби щодо контролю та регуляції сфери підприємництва, які функціонують в галузях, що є критичними для країни. В структуру відповідальності даних органів входять заходи щодо сприяння розвитку та захисту систем економічної та інших видів безпек підприємств, що функціонують всередині країни.

«Важливим кроком, який був зроблений в Німеччині в напрямку збереження цілісності комерційної таємниці став той факт, що розголошення будь-яким працівником інформації, яка стосується підприємства та становить комерційну таємницю, призведе до настання адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Але варто зазначити, що процеси забезпечення економічної безпеки відбуваються також і на мікрорівні окремого підприємства в Німеччині, розгляд яких становить особливий інтерес для планування заходів забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» (рис.3.1).

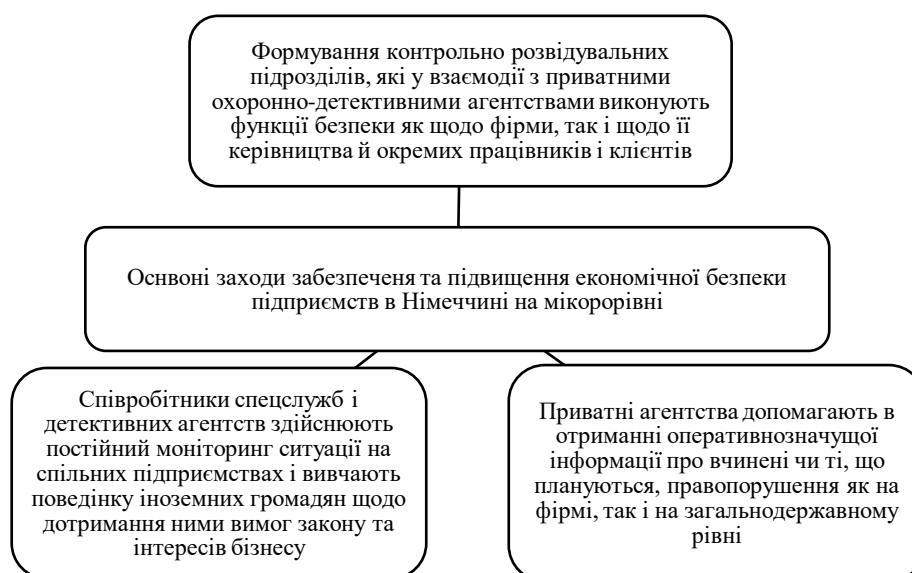

Рис.3.1. Основні заходи забезпечення економічної безпеки підприємств в Німеччині на мікрорівні

Якщо розглядати досвід Франції в процесах забезпечення економічної безпеки підприємства, то на макрорівні державний регулятор також реалізує

політику стимулювання та всебічної підтримки. Так, у Франції утворена міцна система взаємодії між приватними органами охорони та державними, яка дає можливість в повній мірі захистити підприємство від загроз зовнішнього та внутрішнього середовища. За допомогою такої кооперації, державні правоохоронні органи мають змогу оперативно отримати інформацію про будь-які злочинні дії, такі як недобросовісну конкуренцію, промислове шпигунство та інші. Також у Франції на високому рівні сформована системи боротьби з кіберзлочинністю, в тому числі і на рівні окремих підприємства.

Говорячи про діяльність окремих підприємств, то тут розповсюдженою практикою є залучення до процесів забезпечення та вдосконалення економічної безпеки підприємства третіх осіб, таких як приватні детективно-правоохоронні фірми, спеціалісти у сфері безпеки та спеціалісти із кібербезпеки.

Наступною країною досвід якої є цікавий у розрізі нашого дослідження є Японія. На рівні державного регулятора в Японії утворена Торгово-промислова палата та Асоціація корпоративних керівників, яка забезпечує постійну комунікацію між бізнесом та державою в сфері забезпечення безпеки. Варто також зазначити, що вже не одне десятиріччя вектор реалізації державної стратегії лежить в площині забезпечення інтересів бізнесу та створення сприятливого ринкового середовища. Для цього в країні активно діє економічна розвідка, яка дає можливість оперативно виявити, нівелювати чи знищити всі можливі ризики, виклики, загрози та небезпеки, з якими може стикнутись підприємство в Японії.

На рівні окремого японського підприємства система забезпечення економічної безпеки функціонує в більшій мірі на високому рівні професіоналізму та вірності кожного окремого працівника інтересам та ідеалам фірми. Для цього на кожному підприємстві періодично проходять тренінги для кадрового складу, на яких працівники навчаються в індивідуальному порядку визначати та протистояти негативним впливам та факторам задля забезпечення нормального функціонування підприємства.

Таким чином, якщо розглядати особливості забезпечення економічної безпеки підприємства на макро-та мезорівні, то, на нашу думку, тут слід

виділити ряд заходів які можуть бути корисні в реаліях нашої країни, та такими, що будуть стимулювати забезпечення та підсилення системи економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» (Рис.3.2).

Рис.3.2. Зарубіжний досвід забезпечення та підвищення ефективності економічної безпеки підприємства на макро-та мезорівні

Та в контексті нашого дослідження, окремий інтерес становлять також заходи щодо забезпечення економічної безпеки підприємства на мікрорівні, які можна адаптувати безпосередньо в повсякденну діяльність ТОВ «Про Тек логістик». Узагальнивши, в більшості розвинених країн світу система забезпечення економічної безпеки підприємства на мікрорівні реалізується в

межах окремих ключових функціональних та структурних блоків, які на нашу є важливими для розгляду, аналізу та адаптації для ТОВ «Про Тек логістик».

Перший описовий блок стосується детального аналізу існуючої ситуації, умов та реалій існування підприємства, в яких входять заходи щодо аналізу та визначення існуючого стану підприємства, його рівня захищеності від небезпек та загроз та стану його ресурсного потенціалу.

В другому блоці відбувається цілевизначення, формування завдань та стратегій діяльності майбутньої системи забезпечення економічної безпеки підприємства. В межах цього блоку реалізуються наступні кроки:

- формування та обґрунтування майбутньої політики забезпечення економічної безпеки на підприємстві;
- визначення проміжної та кінцевої мети процесу забезпечення економічної безпеки на підприємстві;
- чітке формування локальних та загальних завдань, які направлені на сприяння реалізації мети та цілей економічної безпеки підприємства.

Наступний блок включає в себе безпосереднє формування ключових структурних та функціональних елементів системи економічної безпеки підприємства (визначення ключових суб'єктів та об'єктів економічної безпеки підприємства; формування механізмів управління та забезпечення економічною безпекою; визначення базової організаційної структури економічної системи підприємства).

Ще одним важливим блоком такий, що включає в себе системи оцінки ефективності економічної безпеки підприємства. В його структуру входять наступні процеси та заходи:

- формування стандартів та еталонних значень окремих показників економічної безпеки підприємства;
- створення системи оціночних критеріїв економічної безпеки підприємства;
- обрання найбільш підходящого для даного підприємства методу оцінки економічної безпеки підприємства.

Наступним є ресурсний блок, в межах якого відбувається визначення обсяги необхідних для повноцінного забезпечення економічної безпеки ресурсів підприємства. Так в межах цього блоку розраховують обсягу матеріально-технічних, енергетичних та фінансових ресурсів. Окрім того визначається кількість та якісний склад кадрового забезпечення цього процесу.

В наступному блоці відбувається вирахування, формування та означення умов реалізації заходів забезпечення та покращення економічної безпеки підприємства. Так в межах цього блоку реалізуються наступні дії:

- визначення найбільш оптимальних умов для реалізації тих чи інших заходів щодо забезпечення економічної безпеки підприємства;
- пошук джерел постійного ресурсного забезпечення вищевказаних заходів;
- формування стратегії функціонування окремих функціональних та структурних підрозділів підприємства в контексті локального забезпечення економічної безпеки підприємства;
- поетапна підготовка кадрового складу підприємства в контексті оперативного вирішення питань та проблем, які можуть виникнути в процесі забезпечення економічної безпеки;
- формування нових служб та підрозділів забезпечення економічної безпеки;
- покупка, встановлення та активне використання технічних засобів забезпечення безпеки.

Заключним є блок формування звітів, обробки та аналізу результатів щодо дієвості та рівня охоплення сформованої системи забезпечення економічної безпеки підприємства. На даному етапі перевіряються наступні показники:

- відповідність сформованої стратегії забезпечення безпеки, реалізованих нею заходів та механізмів щодо існуючих у зовнішньому та внутрішньому середовищі викликів, ризиків, загроз та небезпек;
- рівень відповідності наданої підприємством ресурсної бази щодо потреб системи економічної безпеки підприємства;

- ступіть та межі можливості кадрового складу підприємства виконувати поставлені перед ним завдання в межах забезпечення економічної безпеки підприємства;

- загальний рівень ефективності реалізації запланованих заходів в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства.

Таким чином, розглянувши існуючий зарубіжний досвід щодо забезпечення та підвищення економічної безпеки підприємства, можна зробити висновок, що якісне і повноцінне підвищення та підтримання цього показника можливе лише за умови існування заходів забезпечення та інтенсифікації як на рівні держави та місцевого самоврядування, так і на рівні окремого підприємства і за умови його проактивної позиції у формуванні та підтриманні даної системи. Окрім того, варто зазначити, що в процес забезпечення економічної безпеки підприємств розглянутих країн базується на принципах системності та комплексності, відповідно яким місце, роль та маніфестація кожного заходу є чітко визначена та згрупована, що дає можливість охопити всю функціональну та структурну діяльність підприємства.

3.2. Основні обґрунтовані пропозиції забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик»

Важливою частиною функціонування кожного підприємства є реалізація заходів щодо покращення рівня його економічної безпеки. Така актуальність зумовлена тим, що середовище існування останнього постійно змінюються, і статична система забезпечення економічної безпеки стане реальною перешкодою його нормальному функціонування, розвитку та посилення конкурентоспроможності.

Не є виключенням і діяльність ТОВ «Про Тек логістик». В попередніх розділах нами було досліджено сучасну систему управління економічною безпекою даного підприємства, а також проаналізовано найбільш продуктивний досвід забезпечення економічної безпеки закордоном на макро-, мезо- та мікрорівнях.

З огляду на це, на нашу думку, доцільним буде сформувати перелік обґрунтованих пропозицій щодо забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик».

Перш за все, важливим для діяльності ТОВ «Про Тек логістик» є чітке визначення та аналіз основних елементів, які мають відчутний вплив на процеси забезпечення його економічної безпеки. При цьому варто зазначити, що управління ТОВ «Про Тек логістик» повинні розуміти, що визначення переліку даних елементів не повинно обмежуватись виключно виробничими та інноваційними показниками. На систему економічної безпеки підприємства, в тому числі і на ТОВ «Про Тек логістик» значний вплив відіграють такі фактори як організаційно-господарські комунікації, зовнішні юридичні та фінансові відносини, а також всі матеріальні, інтелектуальні, кадрові та технологічні ресурси, реалізація яких формує потужну систему забезпечення стабільності, стійкості та продуктивності підприємства, що, в свою чергу дає можливість підтримувати рівень забезпечення економічної безпеки на високому рівні.

Так, можливим варіантом покращення системи забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» є елімінація чи адаптація факторів, що реалізують негативний вплив. На нашу думку, всі ці фактори в системі управління та забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» слід поділяти на дві функціональні підгрупи:

- об'єктивного характеру, до яких слід віднести всі фактори, які з'являються чи мають перспективу появи в незалежності від бажання керівництва підприємства чи рівня його ефективної діяльності;

- суб'єктивного характеру, що включають в себе впливи та негативні явища, які спричинені неправильним управлінням персоналом, помилками в формуванні завдань та цілей діяльності підприємства, а також низьким рівнем кваліфікації окремого працівника, який в силу своїх можливостей не може забезпечити повноту виконання поставлених на нього обов'язків та завдань.

З огляду на вищевказані фактори та елементи негативного впливу, на нашу думку, всі методи та заходи покращення забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» повинні базуватись на детальному аналізі

та узгодженні раціонального використання наявних у ТОВ «Про Тек логістик» ресурсів, які необхідні для досягнення бажаного рівня економічної безпеки. В контексті цього слід здійснити ряд заходів (рис.3.3).

Рис.3.3. Ключові заходи, які пропонується здійснити ТОВ «Про Тек логістик» для покращення системи забезпечення економічної безпеки

Для стабільного та стійкого рівня забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» важливим є постійне дотримання даних заходів, при цьому зберігаючи можливість до їх якісної та кількісної зміни в контексті реалій зовнішнього та внутрішнього середовища.

Окрім того, для покращення рівня забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик», важливим також є формування деталізованого плану моніторингу коректності та доцільності використання тих чи інших заходів.

Сама по собі діяльність підприємства формується відповідно до поставленої попередньо мети та цілі діяльності, а також професійних якостей керівників, особливостей ринкового та галузевого середовища. З огляду на це

ще одним важливим кроком для ТОВ «Про Тек логістик» у питанні забезпечення економічної безпеки, є формування плану діяльності, що включатиме в себе розміри та шляхи використання наявної ресурсної бази для забезпечення належного рівня економічної безпеки.

Таким чином, ще одним шляхом покращення забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» є професійне планування та правильна організації моніторингу виконання даних планів та стратегій.

Важливість цього етапу в процесі забезпечення економічної безпеки є той факт, що під час процесу планування є можливим розрахувати розвиток та діяльність підприємства з врахуванням тих чи інших загроз чи небезпек. Планування заходів забезпечення економічної безпеки також дасть можливість на забезпечити на більш високому рівні економічні показники ТОВ «Про Тек логістик», раціоналізувати використання наявних у ньому ресурсів та активів, а також сформулювати чітку взаємодію між функціональними та структурними підрозділами підприємства.

Наступним кроком, який слід здійснити ТОВ «Про Тек логістик» в процесі покращення забезпечення економічної безпеки є обрання найбільш адекватного та підходящого методу оцінювання стану та рівня економічної безпеки. На рис.3.4 зображені найбільш ефективні підходи до оцінки економічної безпеки підприємства.

Рис.3.4. Найбільш ефективні підходи до оцінки економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик»

Розглянемо більш детально всі ці етапи. Індикаторний підхід є найбільш популярний як для вітчизняних, так і для зарубіжних підприємств. Найбільшою його перевагою є те, що рівень економічної безпеки можна оцінити за допомогою певної кількості індикаторів, що характеризують ту чи іншу сферу економічної безпеки, а межові значення даних індикаторів відповідають тому чи іншому рівню забезпечення економічної безпеки підприємства. Так, оцінювання рівня економічної безпеки за даним підходом відбувається в результаті порівняння фактичних показників діяльності підприємства з теоретично встановленими еталонними значеннями. В результаті оцінювання ТОВ «Про Тек логістик» може отримати наступні рівні забезпечення економічної безпеки: критично низький, передкритичний, низький, задовільний, оптимальний.

Наступним підходом є ресурсно-функціональний підхід, за якого стан забезпечення економічної безпеки оцінюється за рівнем використання тих чи інших ресурсів підприємства за теоретично-визначеними критеріями та

рамками використання. В контексті цього підходу найчастіше використовуються наступні ресурси підприємства: активи підприємства, кадровий склад, інформаційно-комунікаційне забезпечення, техніко-технологічне оснащення та інші матеріальні ресурси.

Заключним, найбільш складним, але і найефективнішим з усіх методів є програмно-цільовий метод. Даний метод реалізується на основі принципів та умов програмно-цільового менеджменту, відповідно якого систему забезпечення економічної безпеки підприємства слід представляти як інтегровану сукупність показників, коефіцієнтів та граничних значень. Для інтерпретації рівня економічної безпеки в цьому методі застосовують кластерний та багатовимірний аналіз, під час якого об'єднання, порівняння та систематизація вищевказаних показників дає найбільш об'єктивну інформацію про стан економічної безпеки на підприємстві. На нашу думку, такий метод буде найкраще демонструвати об'єктивний та актуальний стан економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик», що в подальшому дасть можливість сформувати найбільш дієві методи її забезпечення та підтримання на високому рівні. Проте варто зазначити, що даний метод є складний у використанні та може реалізовуватись працівниками з певним рівнем професійної підготовки в цій області.

З огляду на все вищевказане, ми можемо зробити висновок, що на сьогоднішній день діяльність ТОВ «Про Тек логістик» в сфері забезпечення належного рівня економічної безпеки може бути направлена на декілька сфер. Так, окрім впровадження загальних методів поліпшення та інтенсифікації механізму забезпечення економічної безпеки, важливим для ТОВ «Про Тек логістик» є проводити комплексне планування власної діяльності в оперативній та стратегічній перспективі. Окрім того, для коректного складання планів, а також визначення доцільності чи недоцільності методів забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» важливим є використання методів оцінки рівня забезпечення останньої.

3.3. Формування моделі забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

Для того, щоб зрозуміти основні напрямки забезпечення економічної безпеки, важливим питанням є усвідомлення основних факторів впливу, яким економічна безпека підприємства буде протистояти. Так, більшість науковців, узагальнюючи та систематизуючи всі негативні та дестабілізуючі чинники, фактори та загрози, поділять їх на внутрішні та зовнішні.

Так, до зовнішніх дестабілізуючих чинників, факторів та загроз включають наступні:

- злочинні дії, реалізовані кримінальними структурами, з метою порушення чи припинення діяльності підприємства, або ж заволодіння певним обсягом його фінансових та інших ресурсів;
- конкурентні підприємства, мета яких є зниження конкурентних позицій підприємства на ринку;
- явище рекету, шантажу та експропріації;
- інші шахрайські дії, що направлені на введення в оману керівний склад підприємства та змусити їх діяти в інтересах шахраїв;
- недоброчесні чи нестабільні партнери, які своєю діяльністю можуть сповільнити чи призупинити виробничі та інші процеси на підприємстві;
- промислове шпигунство;
- злочинні дії з боку представників органів державного та місцевого регулювання.

До переліку внутрішніх дестабілізуючих чинників, факторів та загроз входять наступні:

- неефективна діяльність чи бездіяльність працівників підприємства, що прямо чи опосередковано іде в супротив інтересам та цілям підприємства, та можуть призвести до локальних чи генералізованих негативних наслідків;
- втрата внутрішніх інформаційних ресурсів, що становлять комерційну таємницю, є частиною критичних технологій для підприємства чи, в разі

отримання їх конкуруючими компаніями, можуть призвести до втрати конкурентних позицій підприємства на ринку;

- втрати статусу, репутації та позиції гарантування стандартів якості продуктів та послуг;

- проблеми в комунікації з партнерами підприємства, інвесторами та реальними чи потенційними клієнтами, порушення маркетингової стратегії підприємства;

- відкриті конфлікти з конкуруючими підприємствами, що можуть зашкодити нормальному функціонуванню підприємства;

- проблеми в комунікації з органами державного та місцевого управління, а також правоохоронними органами;

- порушення правил безпеки праці, що призвело до настання нещасних випадків та виробничих травм у працівників;

- недоцільна та неефективна діяльність управлінських структур підприємства, що може призвести до неадекватної оцінки зовнішніх та внутрішніх умов його функціонування.

Так, як ми можемо бачити, перелік дестабілізуючих чинників, факторів та загроз є широким та охоплює всі структурні та функціональні підрозділи підприємства. Відповідно перелік сучасних форм та методів забезпечення економічної безпеки підприємства повинен також відповідати сучасним реаліям та викликам, з якими воно стикається, а також забезпечувати формувати системи превенції та перспективного моніторингу щодо майбутніх дестабілізуючих чинників, факторів та загроз.

Досліджуючи особливості забезпечення економічної безпеки, можна дійти до висновку, що даний процес є складним, багатоетапним та багатовекторним. Навіть досконалі та найбільш ефективні заходи забезпечення економічної безпеки будуть складно реалізовуватись без наочного зображення цих процесів. З огляду на це комплексне та повноцінне забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик», на нашу думку, є можливим за умови формування графічної моделі, яка б демонструвала всі етапи забезпечення економічної безпеки на цьому підприємстві.

Причиною обрання саме методу графічного моделювання в процесі забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» є те, що даний метод дає можливість отримати найбільш повну та зрозумілу інформацію про об'єкт, явище чи процес, що в нашому випадку буде представлено процесом забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик». Перевагою формування моделі є також те, що вся інформація подається наочно, з виділенням зв'язків, рівнів та кінцевих наслідків, що значно спрощує її розуміння та реалізацію на практиці.

Окрім того, використання комп'ютерного програмного забезпечення для формування цифрових моделей дає можливість вносити оперативні локальні та загальні зміни в уже сформовану модель, при цьому залишаючи незмінною її базову структуру. Це є особливо актуальним в сьогоденних умовах невизначеності та нестабільності зовнішнього середовища існування, особливо це стосується українського підприємництва, частиною якого є ТОВ «Про Тек логістик»

Саме моделювання процесу забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» буде поділене на два етапи:

1. Формування дерева етапів реалізації кінцевої цілі А0, який схематично демонструватиме структуру досягнення основної цілі.
2. Формування базової декомпозиції моделі забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик», який окрім демонстрації порядку реалізації етапів, демонструватиме всі допоміжні елементи та ресурсне забезпечення, яке необхідне для цього процесу.

Так, першим етапом формування нашої моделі є створення дерева етапів реалізації кінцевої цілі, яка в нашому випадку позначена як «Повноцінне забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»» та для зручності позначена символом A0 (рис.3.5).

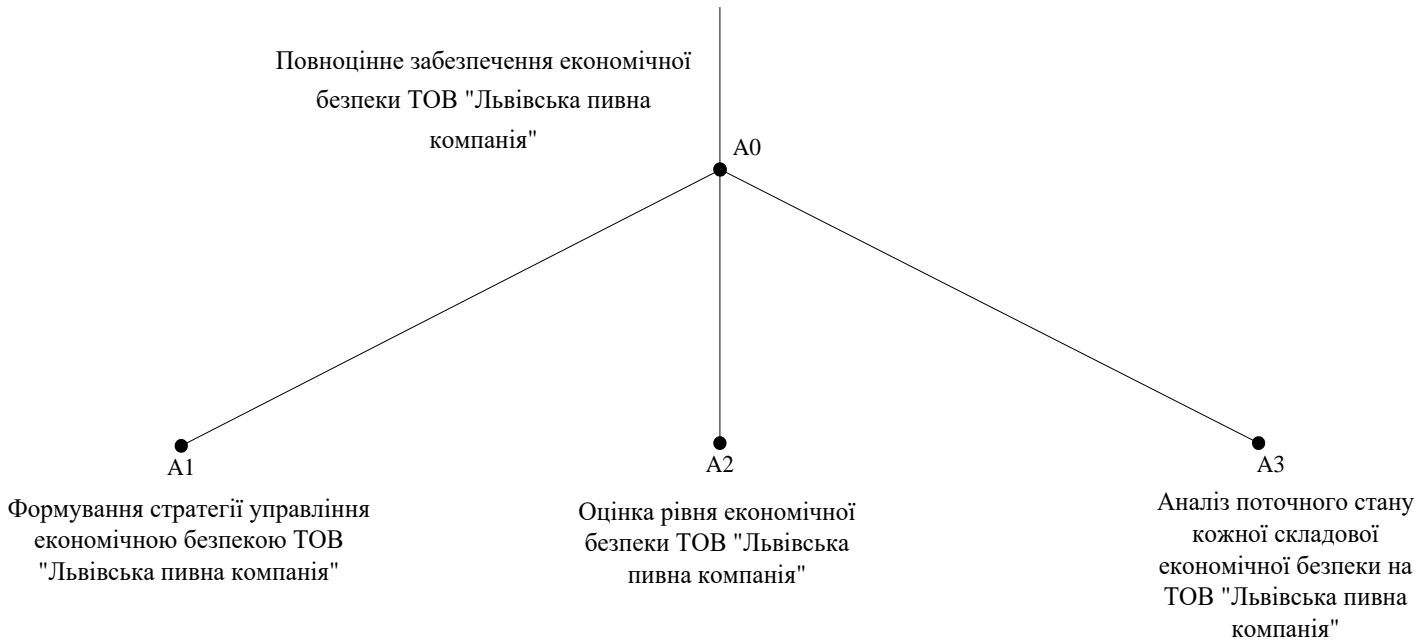

Рис.3.5. Дерево етапів реалізації кінцевої цілі A0 «Повноцінне забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»»

Так, як ми можемо побачити з Рис.3.5. досягнення кінцевої цілі A0 «Повноцінне забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»» відбуватиметься через три основні етапи, які для зручності і подальшого розуміння їх місця та ролі отримали літерно-цифрове значення A1, A2, A3.

Наступним кроком є формування моделі, на якій можна побачити порядок реалізації етапів, а також всі допоміжні елементи та ресурсне забезпечення, яке необхідне для забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» (рис.3.6).

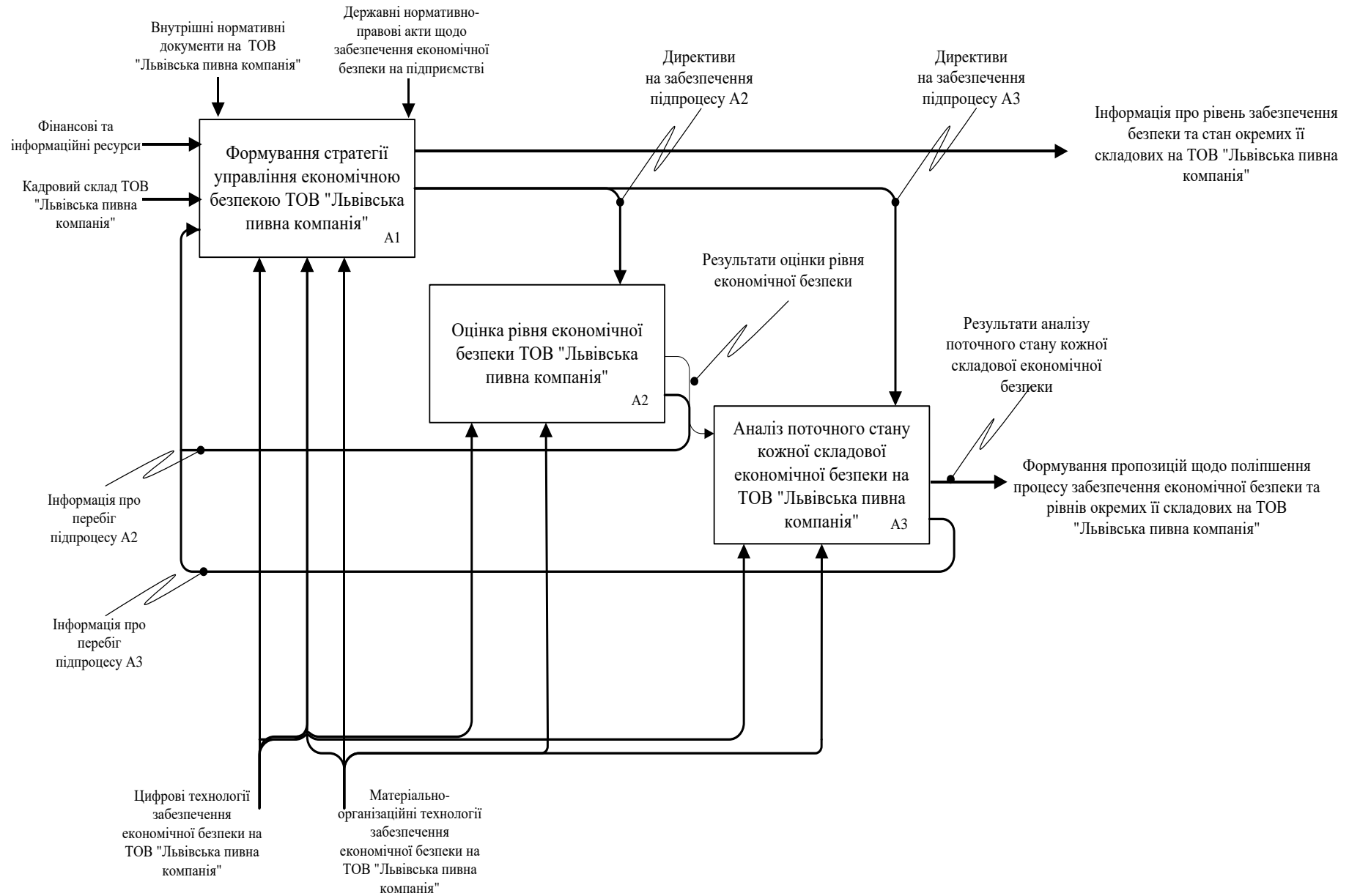

Рис.3.6. Базова декомпозиція моделі забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»

Для кращого розуміння процесу забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик», розглянемо кожен етап більш детально.

A1 - Формування стратегії управління економічною безпекою ТОВ «Про Тек логістик». В своєму загальному значенні стратегією підприємства можна вважати сукупність найбільш важливим для нього рішень та заходів, що направлені на забезпечення найбільш прийняттого для керівництва підприємства рівня економічної безпеки в конкретних умовах зовнішнього та внутрішнього середовища.

Саме по собі стратегічне управління та забезпечення економічної безпеки є складним процес, що передбачає не лише професійну реалізацію функцій планування та організації, а і формування досконалої системи оцінки внутрішнього та зовнішнього середовища існування підприємства, його сильних та слабких сторін, типів, видів, а також рівня існуючих загроз та інших негативних факторів.

В процесі формування стратегії управління економічною безпекою ТОВ «Про Тек логістик» необхідно враховувати наступні фактори та особливості даного процесу:

1. Переважно циклічний вид розвитку вітчизняної економічної системи та низькі темпи трансформаційних процесів, що є одним із ключових факторів обрання коректних та ефективних методів, заходів та моделей забезпечення економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик».

2. Важливість правильного поєднання одразу декількох підходів (системного, цільового та ситуаційного) під час процесу формування стратегії забезпечення безпеки.

На сьогоднішній день більшість науковців виділяє чотири найбільш ефективні стратегії управління економічною безпекою підприємства в залежності від функціонального стану підприємства, рівня існуючих загроз та стану виробничо-організаційної структури (рис.3.7).

Рис.3.7. Основні стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства для ТОВ «Про Тек логістик»

A2 - Оцінка рівня економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик». Сама по собі рівень економічної безпеки підприємства можна представити як ступінь можливості підприємства забезпечити повноцінну реалізацію економічних інтересів та цілей підприємства за умов активної маніфестації різного роду негативних елементів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. Як уже було сказано в попередньому підрозділу, питання правильного визначення рівня економічної безпеки є ключовим моментом у формуванні стратегії забезпечення економічної безпеки будь-якого підприємства, в тому числі і для ТОВ «Про Тек логістик».

Незалежно від того, який підхід для оцінки рівня економічної безпеки буде обрано керівництвом ТОВ «Про Тек логістик», важливим є виконання наступних критеріїв та кроків:

- ключовими критеріями оцінки рівня економічної безпеки повинні стати саме ті, на основі яких формується можливість підприємства до стійкого та стабільного функціонування та розвитку;

- обов'язковою умовою є врахування галузевих особливостей функціонування підприємства;

- будь-яка з обраних методик оцінки рівня економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» повинна бути гнучкою у відповідь на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища.

А3 - Аналіз поточного стану кожної складової економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик». Для кращого розуміння актуального стану економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» та виявлення навіть найменших загроз, небезпек та інших негативних факторів, важливим є проводити детальний аналіз всіх складових економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик». Це зумовлено тим, що визначення виключного загального стану економічної безпеки на ТОВ «Про Тек логістик» може призвести до неправильної оцінки рівня економічної безпеки, а потім і до помилок у впровадженні тих чи інших заходів реагування та превенції.

Та попри таке детальне дослідження сутності організаційної структури економічної безпеки підприємства, на сьогоднішній день існують значні проблеми та перешкоди, які сповільнюють даний процес (рис.3.8).

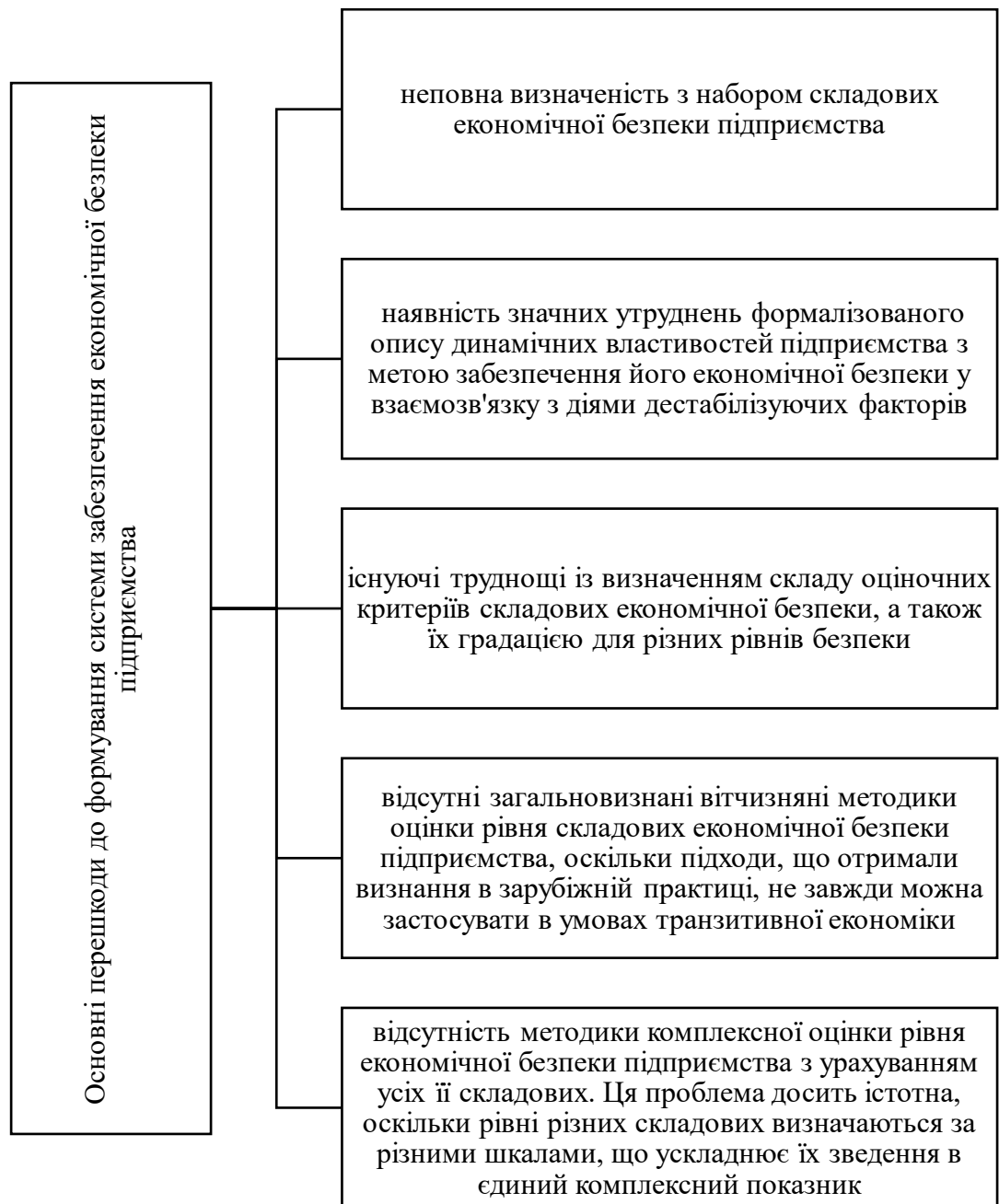

Рис.3.8. Основні перешкоди до формування системи забезпечення економічної безпеки підприємств

Формування ефективної системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик» дасть можливість йому отримати наступні переваги у порівнянні з іншими підприємствами на рику:

- можливість до формування потужного та повноцінного інформаційного підґрунтя для оперативного та адекватного ухвалення будь-яких управлінських рішень на стратегічному та тактичному рівні;

- можливість отримувати найбільш оперативну інформацію про стан всіх сфер життєдіяльності підприємства, рівня забезпечення безпеки, стану реалізації цілей та завдань;

- максимальне зменшення будь-якого негативного впливу від зовнішніх та внутрішніх факторів впливу, що можуть завдати шкоду підприємству, знизити його показники чи призупинити розвиток;

- покращення рівня загального та секторального менеджменту на підприємстві, підвищення рівня прозорості, зменшення проявів халатності, корупції та протиправних дій;

- посилення комунікації між всередині колективу підприємства, а також між керівним складом підприємства та робітниками;

- орієнтація діяльності управління підприємством на стратегічну перспективу.

Таким чином, з огляду на те, що в процесі дослідження було визначено, що процес забезпечення економічної безпеки держави є складним, багатоетапним та полівекторним, на нашу думку, ефективна реалізація цього процесу на ТОВ «Про Тек логістик» можлива за умови використання методів моделювання. Так, нами було сформовано моделі досягнення кінцевої цілі А0 - «Повноцінне забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик»», які не лише демонструють набір етапів для реалізації цього процесу, а і дають можливість визначити місце та роль допоміжних елементів та ресурсного забезпечення для цього процесу. Використання даних моделей, на нашу думку, дасть можливість ТОВ «Про Тек логістик» оперативно та ефективно впроваджувати всі заходи забезпечення економічної безпеки, а також, за необхідності, вносити локальні чи загальні зміни в сформовані моделі.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

Дослідження зарубіжного досвіду розвинених країн свідчить, що ефективна та комплексна система забезпечення економічної безпеки підприємств повинна спиратись як на заходи по її підтриманню та вдосконаленню на макро-, мезо-, та мікрорівні, що відповідає формуванню чіткої системи забезпечення та розвитку економічної безпеки підприємства на рівні держави, системи місцевого самоврядування та безпосереднього самого суб'єкту господарювання. Окрім того було визначено, що на сьогоднішній день більшість країн світу перейшли від практики статичного нагляду та управління сферою підприємництва до системи стимулів та консультативної підтримки. Якщо розглядати безпосередні заходи забезпечення та покращення системи економічної безпеки зарубіжних підприємств, які можуть бути корисними в контексті адаптації до діяльності ТОВ «Про Тек логістик», то тут було виявлено, що ключовою ознакою більшості зарубіжних підприємств є системність та комплексність процесів формування та наступного забезпечення власної системи економічної безпеки, що дало можливість систематизувати дані заходи у структурні та функціональні блоки.

В результаті дослідження сутності економічної безпеки, особливостей функціонування ТОВ «Про Тек логістик», а також найбільш ефективного зарубіжного досвіду в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства, було надано рекомендації щодо поліпшення цього процесу. Було визначено, що окрім загальних методів покращення рівня економічної безпеки, важливим для ТОВ «Про Тек логістик» є також активне використання методів планування та різного виду підходів щодо оцінки рівня забезпечення економічної безпеки.

З огляду на те, що процес забезпечення економічної безпеки на підприємстві є складним, багатоетапним та багатовекторним, на нашу думку,

важливим кроком в процесі забезпечення даного виду безпеки для ТОВ «Про Тек логістик» є використання методу моделювання, який би дав можливість графічно зобразити цей процес.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження у кваліфікаційній роботі, можна зробити наступні висновки:

1. В результаті проведеного дослідження було встановлено, що сучасна система економічної безпеки підприємства представляє собою розгалужену сукупність спеціалізованих елементів, заходів, методів та механізмів, які під час своєї взаємодії та реалізації забезпечують достатній рівень безпеки функціонування підприємства від зовнішніх та внутрішніх негативних факторів, що можуть негативно вплинути на її діяльність. Було розглянуто сучасні форми та методи забезпечення економічної безпеки підприємства та організаційну структуру системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Було визначено, що розглянуті форми та методи забезпечення економічної безпеки підприємства повинні не лише бути достатніми для повноцінного захисту від негативних факторів, а і забезпечувати систему превенції та протекції від перспективно негативного впливу у майбутньому. Щодо організаційної структури системи забезпечення економічної безпеки підприємства, то сучасні форми даної системи є комплексними та включають велику кількість елементів, що дають можливість охопити всі структурні та функціональні сфери підприємства та забезпечити стабільно високий рівень економічної безпеки підприємства.

2. Охарактеризовано специфіку діяльності ТОВ «Про Тек логістик». Визначено, що фінансово-економічний стан ТОВ «Про Тек логістик» – головний стрижень успішної та стабільної роботи будь-якої господарської структури. Хороші показники фінансових досягнень є основою надійності та ділової активності будь-якої компанії, незалежно від її сфери діяльності та форми власності. Оцінка фінансового стану ТОВ «Про Тек логістик» дозволяє визначити потенціал ділового співробітництва та перспективи партнерства з об'єктом оцінки. Проведено аналіз господарської діяльності ТОВ «Про Тек логістик» в рамках забезпечення економічної безпеки. Встановлено, що в

діяльності ТОВ «Про Тек логістик» спостерігається позитивна тенденція до прибутковості. Протягом досліджуваного періоду 2020-2022 рр., не було жодних ознак збитковості в діяльності ТОВ «Про Тек логістик». Зростання чистого прибутку ТОВ «Про Тек логістик» свідчить про ефективність його діяльності. Проведено аналіз системи забезпечення економічної безпеки ТОВ «Про Тек логістик». Визначено, що діяльність ТОВ «Про Тек логістик» в контексті забезпечення економічної безпеки, в умовах існування та активної маніфестації зовнішніх та внутрішніх загроз, та в умовах посиленої конкуренції, передбачає виконання ряду процесів з управління та забезпечення даної системи.

3. Встановлено, що дослідження зарубіжного досвіду розвинених країн свідчить, що ефективна та комплексна система забезпечення економічної безпеки підприємств повинна спиратись як на заходи по її підтриманню та вдосконаленню на макро-, мезо-, та мікрорівні, що відповідає формуванню чіткої системи забезпечення та розвитку економічної безпеки підприємства на рівні держави, системи місцевого самоврядування та безпосереднього самого суб'єкту господарювання. В результаті дослідження сутності економічної безпеки, особливостей функціонування ТОВ «Про Тек логістик», а також найбільш ефективного зарубіжного досвіду в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства, було надано рекомендації щодо поліпшення цього процесу. Було визначено, що окрім загальних методів покращення рівня економічної безпеки, важливим для ТОВ «Про Тек логістик» є також активне використання методів планування та різного виду підходів щодо оцінки рівня забезпечення економічної безпеки. З огляду на те, що процес забезпечення економічної безпеки на підприємстві є складним, багатоетапним та багатовекторним, на нашу думку, важливим кроком в процесі забезпечення даного виду безпеки для ТОВ «Про Тек логістик» є використання методу моделювання, який би дав можливість графічно зобразити цей процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В. Бауер Л. Менеджмент прийняття рішень і ризик. Київ: КНЕУ. 1998. 360 с.
2. Ареф'єва О. В., Кузьменко Т. Б. Планування економічної безпеки підприємств. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. 170 с.
3. Баженова О. В. Методика визначення оцінки економічної безпеки держави. Актуальні проблеми розвитку підприємницької діяльності в Україні. 2003. Вип. 3. С. 4–9.
4. Барановський О. І. Сутність економічної безпеки. EUROPEAN COOPERATION. 2015. Vol. 2 (2). P. 59–76.
5. Бачевський Б. Є., Заблодська І. В., Решетняк О. О. Потенціал і розвиток підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 400 с.
6. Белоусова І. А. Економічна безпека як стратегічна складова національної безпеки України. *Економічний часопис-XXI*. 2010. № 5–6. С. 14–17.
7. Бутнік-Сіверський О. Б., Рябикіна Н. І. Оптимізація величини та використання економічного потенціалу гірничозбагачувального підприємства. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2004. Вип. 189. Т. 2. С. 402–407.
8. Васильців Т. Г. Економічна безпека України: стратегія та механізми зміцнення : монографія. Львів : Арал, 2008. 384 с.
9. Вітлінський, В. В. Великоіваненко, Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві. Київ: КНЕУ. 2004. 126 с.
10. Волощук Л. О. Теоретико-методологічні засади безпеки орієнтованого управління інноваційним розвитком промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Одеса, 2016. 605 с.
11. Габор С. С., Габор В. С. Ефективність як економічна категорія. *Інноваційна економіка*. 2012. № 7. С. 14–17.
12. Гавва В. Н., Божкою Е. А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 224 с.

- 13.Ганущак Т. В. Забезпечення фінансової безпеки підприємств. *Наука й економіка*. 2012. № 1 (25). С. 24–29.
- 14.Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : Запорізький нац. ун-т, 2017. 240 с.
- 15.Горячева К. С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.06.01. Київ, 2006. 17 с.
- 16.Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз. Київ: Центр учбової літератури,1994. 468 с.
- 17.Дарнопих Г. Ю. Сучасні проблеми економічної безпеки України. *Вісник Академії правових наук України*. 1998. № 1. С. 142–150.
- 18.Дзьобань О. П. До проблеми соціально-філософського розуміння безпеки суспільства. *Культура народів Причорномор'я*. 2004. № 52. Т. 1. С. 128–132.
- 19.Дмитрова О. С. Загрози економічної безпеки як складова системи ризик-менеджменту банку. *Вісник Черкаського Університету. Сер. «Економічні науки»*. 2015. №33 (366). С.43–49.
- 20.Донець Л. І., Ващенко Н. В. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. Київ: Центр навч. літ., 2008. 240 с.
- 21.Дубецька С. П. Економічна безпека підприємств України. Недержавна система безпеки підприємства як суб'єкт національної безпеки України : матеріали наук.-практ. конф. 16–17 травня 2001 р. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. С. 146–171.
- 22.Економічна безпека підприємств : підручник / Ортинський В. Л., Керницький І. С., Живко З. Б. та ін. Київ : Алерта, 2011. 704 с.
- 23.Економічна безпека у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. ек. наук : спец. 21.04.02. Київ, 2010. 39 с.
- 24.Економічний потенціал регіону: пріоритети використання : монографія / Школа І. М., Ореховська Т. М., Козменко І. Д. та ін. ; за ред. І. М. Школи. Чернівці, 2003. 464 с.

25. Живко З. Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізми забезпечення, управління : монографія. Львів: «Ліга-Прес», 2012. 256 с.
26. Живко З. Б. Методологія управління економічною безпекою підприємства. Львів : Ліга-Прес, 2013. С. 48–92.
27. Завора Т. М., Лебедин А. Г. Методичні основи оцінювання ризиків у контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Економіка і регіон* Економіка і регіон. 2015. №1. С. 118–121.
28. Заплатинський В. М. Логіко-детермінантні підходи до розуміння поняття «безпека». *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Сер. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2012. №5. С. 90–98.
29. Зачосова Н. В. Класифікація загроз сталості економічної безпеки компаній з управління активами. *Економіка. Фінанси. Право*. 2010. №3. С. 7–12.
30. Ілляшенко О. В. Методологічні засади формування та функціонування механізму системи економічної безпеки підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04, 21.04.02. Сєверодонецьк, 2016. 606 с.
31. Кабаков Ю. Напрямки удосконалювання систем управління: стандарти, методи або цілі підприємства? *Стандартизація. Сертифікація. Якість*. 2009. № 2. С. 39–42.
32. Капітула С. В. Оцінка та управління економічною безпекою підприємства (на прикладі гірничо-збагачувальних комбінатів України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Кривий Ріг, 2009. 20 с.
33. Картузов Є. П. Вплив ризиків і загроз на стан фінансової безпеки підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 9 (135). С. 115–124.
34. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізми забезпечення : монографія. Київ : Лібра, 2003. 280 с.
35. Копитко М. І. Аналіз ключових понять у сфері гарантування економічної безпеки промислових підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 5. С. 12–18.

- 36.Копитко М. І. Виявлення слабких сигналів середовища функціонування як запорука формування високого рівня економічної безпеки промислових підприємств. *Економіка та держава*. 2014. №11. С. 24–27.
- 37.Копитко М. І. Дослідження системи економічної безпеки промислових підприємств. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Сер. Економічна. 2013. Вип. 2. С. 260–266.
- 38.Мельник С. І. Загрози фінансовій безпеці підприємств: методичні аспекти реалізації захисних заходів. *Держава та регіони*. 2019. №2 (107). С. 234–239.
- 39.Мельник С. І. Основні чинники впливу на фінансову стабільність і надійність в контексті управління фінансовою безпекою підприємства. *Проблеми системного підходу*. 2019. №5(73). Ч. 2. С. 92–97.
- 40.Мельник С. І. Фінансова безпека підприємства: сутність та сучасні проблеми забезпечення. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 1(69), ч. 2. С. 7–12.

ДОДАТКИ